

ROZHODNUTÍ

ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY č. 1386/2013/EU

ze dne 20. listopadu 2013

o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2020 „Spokojený život v mezích naší planety“

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 192 odst. 3 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů ⁽²⁾,

v souladu s řádným legislativním postupem ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Evropská unie si dala za cíl stát se do roku 2020 inteligentní a udržitelnou inkluzivní ekonomikou prostřednictvím souboru politik a opatření zaměřených na nízkouhlíkové hospodářství účinně využívající zdroje ⁽⁴⁾.

(2) Navazující akční programy pro životní prostředí vytvářejí od roku 1973 rámec pro činnost Unie v oblasti životního prostředí.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 161, 6.6.2013, s. 77.

⁽²⁾ Úř. věst. C 218, 30.7.2013, s. 53.

⁽³⁾ Postoj Evropského parlamentu ze dne 24. října 2013 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 15. listopadu 2013.

⁽⁴⁾ KOM(2010) 2020 a závěry Evropské Rady ze dne 17. června 2010 (EUCO 13/10).

(3) Šestý akční program Společenství pro životní prostředí ⁽⁵⁾ (dále jen „6. program pro životní prostředí“) skončil v červenci 2012, ale mnoho opatření a akcí, jež byly v rámci tohoto programu zahájeny, je prováděno i nadále.

(4) Závěrečné posouzení 6. programu pro životní prostředí dospělo k závěru, že program byl přínosem pro životní prostředí a stanovil zastřešující strategický směr environmentální politiky. I navzdory těmto úspěchům lze však nadále pozorovat neudržitelné trendy ve všech čtyřech prioritních oblastech, které byly v 6. programu pro životní prostředí stanoveny: změna klimatu; příroda a biologická rozmanitost; životní prostředí; lidské zdraví a kvalita života; a přírodní zdroje a odpady.

(5) Závěrečné posouzení poukázalo na některé nedostatky 6. programu pro životní prostředí. Dosažení cílů stanovených v sedmém akčním programu pro životní prostředí (dále jen „7. akční program pro životní prostředí“) proto vyžaduje bezpodmínečný závazek členských států a příslušných orgánů Unie i ochotu převzít odpovědnost za dosažení přínosů, které mají z programu vyplnout.

(6) Podle zprávy Evropské agentury pro životní prostředí nazvané „Evropské životní prostředí – stav a výhled 2010“ (SOER 2010) přetrvávají v oblasti životního prostředí některé významné problémy, které budou mít závažné důsledky, pokud nebudou řešeny.

(7) Globální systémové trendy a výzvy související s dynamikou populace, urbanizací, nemocemi a pandemiemi, urychlováním technologických změn a neudržitelným hospodářským růstem přispívají k tomu, že řešení výzev v oblasti životního prostředí a dosažení dlouhodobě udržitelného rozvoje je složité. V zájmu zajištění dlouhodobé prosperity Unie je k řešení těchto výzev nutné přijmout další opatření.

⁽⁵⁾ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1600/2002/ES ze dne 22. července 2002 o šestém akčním programu Společenství pro životní prostředí (Úř. věst. L 242, 10.9.2002, s. 1).

- (8) S ohledem na jasnou dlouhodobou vizi pro rok 2050 je nezbytné stanovit prioritní cíle Unie pro rok 2020. To by rovněž zajistilo stabilní prostředí pro udržitelné investice a růst. 7. akční program pro životní prostředí by měl vycházet z politických iniciativ v rámci strategie Evropa 2020⁽¹⁾, včetně klimatického a energetického balíčku Unie⁽²⁾, sdělení Komise o plánu přechodu na nízkouhlíkové hospodářství do roku 2050⁽³⁾, strategie Unie v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020⁽⁴⁾, plánu pro Evropu účinněji využívající zdroje⁽⁵⁾, stěžejní iniciativy Unie inovací⁽⁶⁾ a strategie Evropské unie pro oblast udržitelného rozvoje.
- (9) 7. akční program pro životní prostředí by měl přispět k dosažení cílů v oblasti životního prostředí a změny klimatu, které již Unie schválila, a odhalit nedostatky v politice, které by mohly vyžadovat stanovení dodatečných cílů.
- (10) Unie/rozhodla, že do roku 2020 dosáhne snížení emisí skleníkových plynů EU alespoň o 20 % (respektive 30 %, pokud se ostatní rozvinuté země zaváží ke srovnatelnému snížení emisí a rozvojové země přispějí úměrně svým povinnostem a schopnostem); zajistí, aby 20 % spotřeby energie pocházelo do roku 2020 z obnovitelných zdrojů energie, a docílí 20 % snížení spotřeby primární energie ve srovnání s předpokládanou úrovní, jehož má být dosaženo větší energetickou účinností⁽⁷⁾.
- (11) Unie rozhodla, že do roku 2020 zastaví úbytek biologické rozmanitosti a zhoršování ekosystémových služeb v Unii, v maximálním proveditelném rozsahu je obnoví a současně zvýší příspěvek Unie k odvrácení úbytku biologické rozmanitosti v celosvětovém měřítku⁽⁸⁾.
- (12) Unie podporuje cíle zaměřené na zastavení úbytku čisté celosvětové zalesněné plochy do roku 2030 a na snížení hrubého úbytku tropických lesů do roku 2020 nejméně o 50 % ve srovnání s úrovněmi v roce 2008⁽⁹⁾.
- (13) Unie rozhodla, že do roku 2015 dosáhne dobrého stavu všech vod v EU, včetně vod sladkých (řeky a jezera, podzemní vody), brakických (ústí/delty) a pobřežních do jedné námořní míle od pobřeží⁽¹⁰⁾.
- (14) Unie rozhodla, že do roku 2020 dosáhne dobrého stavu prostředí ve všech mořských vodách Unie⁽¹¹⁾.
- (15) Unie rozhodla, že dosáhne úrovně kvality ovzduší, které nemají výrazné nepříznivé dopady na lidské zdraví a životní prostředí ani nepředstavují riziko pro lidské zdraví a životní prostředí⁽¹²⁾.
- (16) Unie rozhodla, že do roku 2020 dosáhne cíle, aby byly chemické látky vyráběny a používány způsobem, který povede k minimalizaci významných nepříznivých účinků na lidské zdraví a životní prostředí⁽¹³⁾.
- (17) Unie rozhodla, že ochrání životní prostředí a lidské zdraví tím, že zabrání nepříznivým vlivům vzniku odpadů a nakládání s nimi nebo tyto vlivy omezí, omezí celkový dopad využívání zdrojů a zvýší účinnost
- ⁽¹⁾ KOM(2010) 2020.
⁽²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 443/2009 ze dne 23. dubna 2009, kterým se stanoví výkonnostní emisní normy pro nové osobní automobily v rámci integrovaného přístupu Společenství ke snižování emisí CO₂ z lehkých užitkových vozidel (Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 1), směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES (Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 16), směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/29/ES ze dne 23. dubna 2009, kterou se mění směrnice 2003/87/ES s cílem zlepšit a rozšířit systém pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství (Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 63), směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/30/ES ze dne 23. dubna 2009, kterou se mění směrnice 98/70/ES, pokud jde o specifikaci benzínu, motorové nafty a plynových olejů, zavedení mechanismu pro sledování a snížení emisí skleníkových plynů a směrnice Rady 1999/32/ES, pokud jde o specifikaci paliva používaného plavidly vnitrozemské plavby, a kterou se ruší směrnice 93/12/EHS (Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 88), směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/31/ES ze dne 23. dubna 2009 o geologickém ukládání oxidu uhličitého a o změně směrnice Rady 85/337/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES a 2008/1/ES a nařízení (ES) č. 1013/2006 (Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 114), rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 406/2009/ES ze dne 23. dubna 2009 o úsilí členských států snížit emise skleníkových plynů, aby byly splněny závazky Společenství v oblasti snížení emisí skleníkových plynů do roku 2020 (Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 136).
⁽³⁾ KOM(2011) 112. Tento plán byl uveden v závěrech Rady ze dne 17. května 2011 a byl schválen usnesením Evropského parlamentu ze dne 15. března 2012 (P7-TA(2012)0086).
⁽⁴⁾ KOM(2011) 244.
⁽⁵⁾ KOM(2011) 571.
⁽⁶⁾ KOM(2010) 546.
⁽⁷⁾ Zasedání Evropské rady konané ve dnech 8. a 9. března 2007.
⁽⁸⁾ Závěry Evropské rady ze zasedání konaného ve dnech 25. a 26. března 2010 EUCO 7/10; Závěry Rady ze dne 15. března 2010 (7536/10); KOM(2011) 244.
⁽⁹⁾ Závěry Rady ze dne 4. prosince 2008 (16852/08).
⁽¹⁰⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1).
⁽¹¹⁾ Směrnice 2008/56/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 17. června 2008, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti mořské environmentální politiky (rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí) (Úř. věst. L 164, 25.6.2008, s. 19).
⁽¹²⁾ Rozhodnutí č. 1600/2002/ES; směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/50/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 21. května 2008 o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu (Úř. věst. L 152, 11.6.2008, s. 1).
⁽¹³⁾ Směrnice č. 1600/2002/ES; Johannesburský prováděcí plán (WSSD 2002).

- tohoto využívání při uplatnění následující hierarchie způsobů nakládání s odpady: předcházení vzniku, příprava k opětovnému použití, recyklace, jiné využití a odstranění ⁽¹⁾.
- (18) Unie rozhodla, že bude stimulovat přechod k zelené ekonomice a usilovat o absolutní zrušení vazby mezi hospodářským růstem a zhoršováním životního prostředí ⁽²⁾.
- (19) Unie rozhodla, že v rámci udržitelného rozvoje bude usilovat o svět neutrální z hlediska znehodnocování půdy ⁽³⁾.
- (20) Podle čl. 191 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) je cílem politiky Unie v oblasti životního prostředí vysoká úroveň ochrany přihlížející k rozdílné situaci v jednotlivých regionech Unie a je založena na zásadě obezřetnosti, zásadě odvrácení ohrožení životního prostředí především u zdroje, a na zásadě „znečišťovatel platí“.
- (21) Opatření nutná ke splnění prioritních cílů 7. akčního programu pro životní prostředí by měla být v souladu se zásadou subsidiarity přijata na různých úrovních správy.
- (22) Aby byl zajištěn úspěch 7. akčního programu pro životní prostředí a bylo dosaženo jeho prioritních cílů, je důležité do něj transparentním způsobem zapojit nevládní subjekty.
- (23) Úbytek biologické rozmanitosti a poškození ekosystémů v Unii mají nejen významný vliv na životní prostředí a dobré životní podmínky lidí, ale mají rovněž dopady na budoucí generace a jsou nákladné pro celou společnost, zejména pro hospodářské subjekty působící v odvětvích, která přímo závisejí na ekosystémových službách.
- (24) Existuje značný prostor pro snížení emisí skleníkových plynů a zvýšení účinnosti využívání energie a zdrojů v Unii. Tím se uvolní tlak na životní prostředí a zajistí větší konkurenceschopnost a nové zdroje růstu a pracovních míst díky úsporám nákladů, jichž se docílí vyšší účinností, zpeněžením inovací a lepším řízením zdrojů během celého jejich životního cyklu. Aby se tento potenciál využil, je třeba v rámci komplexnější politiky Unie zaměřené na změnu klimatu zohlednit skutečnost, že všechna odvětví ekonomiky musí k řešení této otázky přispět.
- (25) Environmentální problémy a dopady na životní prostředí i nadále představují významná rizika pro zdraví a dobré životní podmínky člověka, takže opatření ke zlepšení stavu životního prostředí mohou být prospěšná.
- (26) Úplné a rovnoměrné provádění *acquis* v oblasti životního prostředí v celé Unii je solidní investicí do životního prostředí a lidského zdraví, jakož i hospodářství.
- (27) Politika Unie v oblasti životního prostředí by se měla nadále opírat o pevnou znalostní základnu a měla by zajistit, aby faktické podklady, na nichž se zakládá vytváření politik, včetně případů uplatnění zásady obezřetnosti, byly na všech úrovních lépe chápány.
- (28) Cíle v oblasti životního prostředí a klimatu by se měly opírat o odpovídající investice a finanční prostředky by měly být vynakládány efektivněji v souladu s těmito cíli. Mělo by být podpořeno využívání iniciativ veřejného a soukromého sektoru.
- (29) Ke zmírnění tlaku, který na životní prostředí vyvíjí politika a činnost jiných odvětví, a ke splnění cílů v oblasti životního prostředí a klimatu je nezbytné začlenit problematiku životního prostředí do všech relevantních oblastí politik.
- (30) Unie je hustě zalidněna a více než 70 % jejích občanů žije v městských a příměstských oblastech a čelí specifickým problémům souvisejícím se životním prostředím a změnou klimatu.
- (31) Zatímco mnoho problémů v oblasti životního prostředí je povahy globální, a lze je tedy celkově řešit pouze prostřednictvím komplexního globálního přístupu, jiné problémy v oblasti životního prostředí mají rozměr převážně regionální. To vyžaduje spolupráci s partnerskými zeměmi, včetně sousedních zemí a zámořských zemí a území.

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech (Úř. věst. L 312, 22.11.2008, s. 3).

⁽²⁾ Závěry Rady ze dne 11. června 2012 (11186/12); KOM(2011) 571.

⁽³⁾ Usnesení valného shromáždění Organizace spojených národů A/Res/66/288 ze dne 27. července 2012 o výsledku konference Rio + 20 s názvem „Budoucnost jakou chceme“.

(32) 7. akční program pro životní prostředí by měl na úrovni Unie a na mezinárodní úrovni podporovat plnění závěrů a závazků, jež byly přijaty roku 2012 na konferenci Organizace spojených národů o udržitelném rozvoji (dále jen „konference Rio + 20“) a jejichž cílem je změnit světové hospodářství v inkluzivní a zelenou ekonomiku v rámci udržitelného rozvoje a omezování chudoby.

(33) Vhodná kombinace politických nástrojů umožní podnikům a spotřebitelům lépe chápat dopad jejich činností na životní prostředí a tento dopad řídit. Mezi tyto politické nástroje patří ekonomické pobídky, tržní nástroje, požadavky na informace a dobrovolné nástroje a opatření, které by doplnily právní rámec a zapojily zúčastněné strany na různých úrovních.

(34) Všechna opatření, akce a cíle stanovené v 7. akčním programu pro životní prostředí by měly být rozvíjeny v souladu se zásadami inteligentní regulace⁽¹⁾ a tam, kde je to vhodné, by měly podléhat komplexnímu posouzení dopadů.

(35) Pokrok dosažený při plnění cílů 7. akčního programu pro životní prostředí by měl být sledován, posuzován a hodnocen na základě dohodnutých ukazatelů.

(36) V souladu s čl. 192 odst. 3 Smlouvy o fungování EU by měly být prioritní cíle politiky Unie v oblasti životního prostředí stanoveny v obecném akčním programu.

(37) Pokud jde o prioritní cíle stanovené v tomto rozhodnutí, stanoví 7. akční program pro životní prostředí řadu opatření a akcí uvedených v příloze za účelem dosažení uvedených cílů.

(38) Jelikož cíle tohoto nařízení, totiž zavedení všeobecného akčního programu Unie v oblasti životního prostředí, jímž se stanoví prioritní oblasti, nelze uspokojivým způsobem dosáhnout na úrovni členských států, ale spíše jej může být z důvodu rozsahu a účinků tohoto akčního programu lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle,

PŘIJALY TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Přijímá se všeobecný akční program Unie v oblasti životního prostředí na období do 31. prosince 2020 (dále jen „7. akční program pro životní prostředí“) ve znění uvedeném v příloze.

Článek 2

1. 7. akční program pro životní prostředí má tyto prioritní cíle:

- a) chránit, zachovávat a rozvíjet přírodní bohatství Unie;
- b) změnit Unii v zelené a konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství účinně využívající zdroje;
- c) chránit občany Unie před environmentálními tlaky a riziky ovlivňujícími jejich zdraví a dobré životní podmínky;
- d) maximalizovat přínos právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí na základě jejich lepšího provádění;
- e) zlepšit znalostní a faktickou základnu pro politiku Unie v oblasti životního prostředí;
- f) zajistit investice pro politiku v oblasti životního prostředí a klimatu a zabývat se environmentálními externalitami;
- g) zlepšit začlenění problematiky životního prostředí a soudržnost politik;
- h) posílit udržitelnost měst Unie;
- i) zvýšit efektivnost Unie při řešení mezinárodních problémů v oblasti životního prostředí a klimatu.

2. 7. akční program pro životní prostředí je založen na zásadě obezřetnosti, zásadě odvrácení ohrožení životního prostředí u zdroje a na zásadě „znečišťovatel platí“.

3. 7. akční program pro životní prostředí přispívá k vysoké úrovni ochrany životního prostředí a vyšší kvalitě života a sociálního blahobytu občanů.

⁽¹⁾ KOM(2010) 543.

4. Všechna opatření, akce a cíle stanovené v 7. akčním programu pro životní prostředí jsou navrhovány a prováděny v souladu se zásadami inteligentní regulace („smart regulation“) a případně podléhají komplexnímu posouzení dopadů.

Článek 3

1. Příslušné orgány Unie a členských států přijmou vhodná opatření s cílem splnění prioritních cílů stanovených v 7. akčním programu pro životní prostředí. Při přijímání těchto opatření se řádně zohlední zásady svěřeni pravomocí, subsidiarity a proporcionality v souladu s článkem 5 Smlouvy o Evropské unii.

2. Veřejné orgány na všech úrovních spolupracují při provádění 7. akčního programu pro životní prostředí s podniky a sociálními partnery, zástupci z řad občanské společnosti a jednotlivými občany.

Článek 4

1. Komise zajistí, aby provádění jednotlivých prvků 7. akčního programu pro životní prostředí bylo sledováno v rámci pravidelného sledování v souvislosti se strategií Evropa 2020. Toto sledování by mělo vycházet z informací vyplývajících z ukazatelů stavu životního prostředí Evropské agentury pro životní prostředí, jakož i z ukazatelů používaných ke sledování pokroku při dosahování stávajících právních předpisů v oblasti životního prostředí a změny klimatu a cílů, jako jsou cíle v oblasti klimatu a energetiky, biologické rozmanitosti a účinného využívání zdrojů.

2. Komise rovněž provede hodnocení 7. akčního programu pro životní prostředí. Toto hodnocení se zakládá mimo jiné na zprávě Evropské agentury pro životní prostředí o stavu životního prostředí a na konzultacích se zainteresovanými subjekty. Komise předloží zprávu založenou na uvedeném hodnocení Evropskému parlamentu a Radě ve vhodné lhůtě před ukončením 7. akčního programu pro životní prostředí.

3. S ohledem na uvedené hodnocení a další politický vývoj v dané oblasti Komise včas předloží, bude-li to vhodné, návrh 8. programu pro životní prostředí, aby se tak zamezilo proluce mezi 7. akčním programem pro životní prostředí a 8. programem pro životní prostředí.

Článek 5

Toto rozhodnutí vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Ve Štrasburku dne 20. listopadu 2013.

Za Evropský parlament
předseda
M. SCHULZ

Za Radu
předseda
V. LEŠKEVIČIUS

PŘÍLOHA

7. AKČNÍ PROGRAM PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ DO ROKU 2020 „SPOKOJENÝ ŽIVOT V MEZÍCH NAŠÍ PLANETY“

1. Tato vize pro rok 2050 je určena jako vodítko pro opatření na období do roku 2020 a dále:

V roce 2050 žijeme spokojeně a v ekologických mezích naší planety. Zdrojem naší prosperity a zdravého životního prostředí je inovační a cyklická ekonomika, v níž se ničím neplýtvá a v níž jsou přírodní zdroje spravovány udržitelným způsobem a biologická rozmanitost je chráněna, ceněna a obnovována způsoby, jež posílí odolnost naší společnosti. Náš růst s nízkými emisemi uhlíku je již dávno oddělen od využívání zdrojů a udává krok zabezpečené a udržitelné globální společnosti.

AKČNÍ PLÁN NA OBDOBÍ DO ROKU 2020

2. Za posledních 40 let byla zavedena široká škála právních předpisů v oblasti životního prostředí, které dohromady představují nejkompaktnější moderní normy na světě. To přispělo k řešení některých nejzávažnějších obav v oblasti životního prostředí, které vyjádřili občané a podniky v Unii.
3. Emise znečišťujících látek do ovzduší, vody a půdy byly v posledních dekáдах výrazně sníženy a obdobně tomu bylo v posledních letech i v případě emisí skleníkových plynů. Došlo k modernizaci předpisů Unie o chemických látkách a bylo omezeno používání mnoha toxických nebo nebezpečných látek, například olova, kadmia a rtuti, ve výrobcích, jež se vyskytují ve většině domácností. Občané Unie mají k dispozici vodu, která patří k nejkvalitnějším na světě, a více než 18 % území Unie a 4 % jejich moří bylo označeno za chráněné přírodní oblasti.
4. Politika Unie v oblasti životního prostředí stimuluje inovace a investice do environmentálních výrobků a služeb, čímž vytváří pracovní místa a vývozní příležitosti⁽¹⁾. Postupná rozšíření nastolila ve velké části evropského kontinentu vysokou úroveň ochrany životního prostředí a úsilí Unie přispělo k posílení mezinárodního závazku bojovat proti změně klimatu a úbytku biologické rozmanitosti, jakož i k úspěšnému celosvětovému úsilí o odstranění látek poškozujících ozonovou vrstvu a olovnatých paliv.
5. Významného pokroku bylo rovněž dosaženo při začleňování environmentálních cílů do jiných politik a činností Unie. Reformovaná společná zemědělská politika spojuje od roku 2003 přímé platby s požadavkem, aby zemědělci udržovali krajinu v dobrém zemědělském a environmentálním stavu a jednali v souladu s příslušnými právními předpisy v oblasti životního prostředí. Problematika ochrany klimatu se stal nedílnou součástí energetické politiky a pokroku je dosahováno i při začleňování otázek spojených s účinným využíváním zdrojů, změnou klimatu a energetickou účinností do dalších klíčových odvětví, jako jsou doprava a stavebnictví.
6. Avšak mnoho environmentálních trendů v Unii nadále vzbuzuje znepokojení a důvodem ani zdaleka není jen nedostatečné provádění stávajících právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí. Pouze 17 % druhů a stanovišť posouzených v rámci směrnice o stanovištích⁽²⁾ se nachází v dobrém stavu pro jejich zachování a znehodnocování a úbytek přírodního bohatství ohrožuje úsilí o dosažení cílů Unie v oblasti biologické rozmanitosti a změny klimatu. Znehodnocování a úbytek přírodního bohatství jsou spojeny s vysokými náklady, které v našem hospodářském ani sociálním systému dosud nebyly řádně vyčísleny. Třicet procent území Unie je značně fragmentováno, což má nepříznivý vliv na vzájemné propojení a zdraví ekosystémů a jejich schopnost zajistit služby, jakož i životaschopná stanoviště pro konkrétní druhy. I když Unie pokročila v oddělování hospodářského růstu od emisí skleníkových plynů, využívání zdrojů a dopadů na životní prostředí, využívání zdrojů je do značné míry nadále neudržitelné a neúčinné a stále se řádně nenakládá s odpadem. V důsledku toho podniky Unie přicházejí o významné příležitosti, které jim účinné využívání zdrojů nabízí, z hlediska konkurenceschopnosti, snižování nákladů, zlepšování produktivity a bezpečnosti dodávek. Kvalita vody a úroveň znečištění ovzduší nadále představují v mnoha částech Evropy problém a občané Unie jsou opakovaně vystavováni nebezpečným látkám, jež mohou ohrozit jejich zdraví a dobré životní podmínky. Neudržitelné využívání krajiny spotřebovává úrodnou půdu a znehodnocování půdy pokračuje, což ovlivňuje celosvětovou potravinovou bezpečnost a schopnost dosahovat cílů v oblasti biologické rozmanitosti.
7. Změna životního prostředí a klimatu v Unii je stále více důsledkem vývoje na globální úrovni, včetně v souvislosti s demografickými, spotřebními, výrobními a obchodními modely a rychlým technologickým vývojem. Ty sice

(1) „The economic benefits of environmental policy“ („Ekonomické přínosy politiky v oblasti životního prostředí“) (IES, Vrije Universiteit Amsterdam, 2009); KOM(2012) 173; „Implementing EU legislation for Green Growth“ („Provádění právních předpisů EU pro zelený růst“) (BIO Intelligence Service 2011).

(2) Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7).

mohou nabídnout významné příležitosti pro hospodářský růst a společenský blahobyt, ale zároveň představují výzvy a vytvářejí nejistotu pro hospodářství a společnost Unie a zhoršují životní prostředí po celém světě (1).

8. Spolu se současnými ne hospodárnými systémy výroby a spotřeby ve světovém hospodářství zvyšuje narůstající celosvětová poptávka po výrobcích a službách a vyčerpánost zdrojů náklady na základní suroviny, nerosty a energie, vede k většímu znečištění a odpadům a celosvětovým emisím skleníkových plynů a je hlavní příčinou rychlého znehodnocování krajiny, odlesňování a úbytku biologické rozmanitosti. Téměř dvě třetiny světových ekosystémů jsou na ústupu (2) a existují důkazy o tom, že hranice naší planety v oblasti biologické rozmanitosti, změny klimatu a koloběhu dusíku již byly překročeny (3). Do roku 2030 bude pravděpodobně zaznamenán 40 % nedostatek v zásobách vody, pokud se významně nepokročí v oblasti účinnějšího využívání zdrojů. Existuje rovněž riziko, že změna klimatu tyto problémy ještě prohloubí a povede k vysokým nákladům (4). V roce 2011 způsobily katastrofy, jež byly částečným důsledkem změny klimatu, celosvětové ekonomické ztráty ve výši přesahující 300 miliard EUR. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) varovala, že trvalé znehodnocování a eroze přírodního bohatství by mohly mít za následek nevratné změny, jež by mohly ohrozit dvě století zvyšování životní úrovně a vést k významným nákladům (5).
9. Pro řešení některých těchto složitých otázek je třeba plně využít potenciálu stávající environmentální technologie a zajistit, aby průmysl trvale vyvíjel a zaváděl nejlepší dostupné techniky a nově vznikající inovace, jakož i vyšší využívání tržních nástrojů. Zapotřebí je také rychlého pokroku ve slibných oblastech vědy a techniky. Ten by měl být umožněn stimulací výzkumu a vytvořením podmínek příznivých pro soukromé investice do výzkumu. Současně je třeba lépe porozumět možným rizikům ohrožujícím životní prostředí a lidské zdraví, jež jsou s novými technologiemi spojena a která je nutno lépe posuzovat a řídit. To je výchozím předpokladem pro to, aby veřejnost nové technologie přijala a aby Unie dokázala technologický vývoj účinně a včas zaznamenat a reagovat na rizika, která jsou s ním spojena. Významné technické inovace by měly být doprovázeny veřejnými diskusemi a začleňovacími postupy.
10. Abychom mohli dobře žít i v budoucnu, měli bychom již dnes bezodkladně přijmout koordinovaná opatření s cílem zlepšit ekologickou odolnost, maximalizovat přínos politiky v oblasti životního prostředí pro hospodářství a společnost a zároveň respektovat ekologické meze naší planety. Tento program odráží odhodlání Unie změnit se v inkluzivní zelenou ekonomiku, která zajišťuje růst a rozvoj, chrání zdraví a dobré životní podmínky člověka, nabízí důstojná pracovní místa, omezuje nerovnosti, zachovává biologickou rozmanitost včetně poskytovaných ekosystémových služeb (přírodní bohatství) a investuje do nich vzhledem k jejich vnitřní hodnotě a k zásadnímu podílu na dobrých životních podmínkách lidí a hospodářské prosperitě.
11. Změna v inkluzivní zelenou ekonomiku vyžaduje zahrnutí otázek životního prostředí do jiných politik, například v oblasti energetiky, dopravy, zemědělství, rybolovu, obchodu, hospodářství a průmyslu, výzkumu a inovací, zaměstnanosti, rozvoje, zahraničních věcí, bezpečnosti, vzdělávání a odborné přípravy a také sociální politiky a cestovního ruchu, což umožní vytvořit jednotný, koordinovaný přístup. Při řešení společných problémů by opatření v rámci Unie měla být rovněž doplněna o účinnější opatření na celosvětové úrovni a o spolupráci se sousedními zeměmi.
12. Unie tuto přeměnu zahájila dlouhodobými, integrovanými strategiemi, jejichž cílem je zastavit úbytek biologické rozmanitosti (6), zvýšit účinnost využívání zdrojů (7) a urychlit přechod na bezpečné a udržitelné nízkouhlíkové hospodářství (8). Komise kromě toho začlenila environmentální problémy a cíle do nedávných iniciativ v jiných klíčových oblastech politiky, zahrnujících energetiku (9) a dopravu (10), a snažila se zvýšit environmentální přínosy reformou politik Unie v oblasti zemědělství a rozvoje venkova, rybolovu a soudržnosti, přičemž stavěla na dosavadních úspěších. V této souvislosti je obzvláště důležitá vzájemná podmíněnost prostřednictvím ochrany zranitelných ekosystémů, jako jsou vodní útvary, půda a stanoviště druhů, což přispívá k udržitelnému zemědělství.

(1) SEC(2011) 1067; Evropské životní prostředí – stav a výhled 2010: posouzení globálních megatrendů (SOER, 2010).

(2) Zpráva panelu na vysoké úrovni pro celosvětovou udržitelnost zřízeného generálním tajemníkem OSN „Resilient People, Resilient Planet: A future worth choosing“ („Odolní lidé, odolná planeta: budoucnost, která za to stojí“), 2012.

(3) Byly stanoveny prahové hodnoty související s „devíti hranicemi“ naší planety, jejichž překročení by mohlo vést k nezvratným změnám s potenciálně katastrofálními následky pro člověka a které zahrnují: změnu klimatu, úbytek biologické rozmanitosti, celosvětové užívání sladké vody, acidifikaci oceánů, koloběh dusíku a fosforu a změnu ve využívání půdy (Ecology and Society, Vol. 14, č. 2, 2009).

(4) Podle Sternovy zprávy o hospodářských důsledcích změny klimatu se celkové náklady spojené se změnou klimatu v případě nečinnosti každoročně vyrovnají minimálně 5 % celosvětovému poklesu hrubého domácího produktu (HDP). Po zahrnutí širšího spektra rizik a dopadů by se toto číslo mohlo vyšplhat až na 20 % HDP.

(5) Environmentální výhled OECD do roku 2050: Důsledky nečinnosti (zpráva z roku 2012).

(6) KOM(2011) 244.

(7) KOM(2011) 571.

(8) KOM(2011) 112.

(9) KOM(2011) 885.

(10) KOM(2011) 144.

13. Unie se přihlásila k mnoha právně závazným závazkům v rámci mnohostranných environmentálních smluv a také k politickým závazkům v oblasti životního prostředí, včetně závazků dohodnutých na konferenci Organizace spojených národů o udržitelném rozvoji (dále jen „konference Rio + 20“) (1). Závěrečný dokument konference Rio + 20 uznává inkluzivní a zelenou ekonomiku jako důležitý nástroj pro dosažení udržitelného rozvoje a vymýcení chudoby a stanovuje rámec pro opatření, který zahrnuje všechny tři dimenze udržitelného rozvoje (environmentální, sociální a ekonomickou), z nichž mnohá se odrážejí v prioritních cílech 7. akčního programu pro životní prostředí. Na konferenci Rio + 20 bylo rovněž dohodnuto, že budou vypracovány cíle udržitelného rozvoje v souladu s rozvojovou agendou OSN po roce 2015, do níž budou včleněny, aby tak byl posílen institucionální rámec a vytvořena strategie financování pro udržitelný rozvoj. Konference Rio + 20 rovněž přijala celosvětový desetiletý rámec programů pro udržitelnou spotřebu a výrobu. Unie a její členské státy by nyní měly zajistit, aby tyto závazky byly v Unii prováděny, a měly by jejich provádění celosvětově propagovat.
14. 7. akční program pro životní prostředí tyto snahy doplňuje stanovením prioritních cílů, jichž chce Unie dosáhnout v období do roku 2020. 7. program pro životní prostředí podporuje opatření a jejich provádění na všech úrovních a prosazuje investice související se životním prostředím a klimatem, rovněž s výhledem na období po roce 2020.
15. V souladu se zásadou subsidiarity budou opatření nezbytná k dosažení těchto cílů v mnoha případech nutná hlavně na národní, regionální nebo místní úrovni. V jiných případech bude zapotřebí dalších opatření na úrovni Unie i mezinárodní úrovni. Veřejnost by měla rovněž mít aktivní úlohu a měla by být řádně informována o politice v oblasti životního prostředí. Jelikož politika v oblasti životního prostředí je oblastí sdílené pravomoci Unie, je jedním z účelů 7. akčního programu pro životní prostředí vytvořit společnou odpovědnost za sdílené cíle a zajistit rovné podmínky podnikům a veřejným orgánům. Jasné cíle tvůrcům politik a jiným zúčastněným stranám, včetně regionů a měst, podniků a sociálních partnerů i jednotlivých občanů, rovněž ukáží směr a poskytnou jim předvídatelný rámec pro jejich činnost.
16. Integrovaný a soudržný rozvoj politiky v oblasti životního prostředí a klimatu může přispět k zajištění toho, aby hospodářství i společnost Unie byly dobře připraveny čelit uvedeným výzvám. Tato činnost se bude muset zaměřit na tři tematické cíle:
- chránit, zachovávat a rozvíjet přírodní bohatství Unie;
 - změnit Unii v zelené a konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství účinně využívající zdroje;
 - chránit občany Unie před environmentálními tlaky a riziky ovlivňujícími jejich zdraví a dobré životní podmínky.

Tyto tři tematické cíle spolu navzájem souvisejí a měly by být dosahovány současně. Opatření učiněná v rámci jednoho z nich často přispějí k dosahování ostatních cílů. Například účinnější využívání zdrojů sníží tlak na přírodní bohatství v Unii, přičemž posílení jeho odolnosti bude ku prospěchu lidskému zdraví i životním podmínkám. Opatření na zmírnění dopadů a přizpůsobení se změně klimatu zvýší odolnost hospodářství i společnosti v Unii, a současně podpoří inovace a ochrání přírodní zdroje v Unii.

TEMATICKÉ PRIORITY

Prioritní cíl č. 1: Chránit, zachovávat a rozvíjet přírodní bohatství Unie

17. Hospodářská prosperita a dobré životní podmínky Unie stojí na jejím přírodním bohatství, tj. na její biologické rozmanitosti, včetně ekosystémů poskytujících základní statky a služby od úrodné půdy a multifunkčních lesů po hospodářsky využívanou krajinu a moře, od kvalitní sladké vody a čistého vzduchu po opylování, regulaci klimatu a ochranu před přírodními katastrofami. O ochranu, zachování a rozvíjení přírodního bohatství se snaží rozsáhlý soubor právních předpisů Unie, zahrnující rámcovou směrnici o vodách (2), rámcovou směrnici o strategii pro mořské prostředí (3), směrnici o čištění městských odpadních vod (4), směrnici o dusičnanech (5), směrnici o povodních (6), směrnici o

(1) Rezoluce Valného shromáždění OSN č. A/Res/66/288.

(2) Směrnice 2000/60/ES.

(3) Směrnice 2008/56/ES.

(4) Směrnice Rady 91/271/EHS ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod (Úř. věst. L 135, 30.5.1991, s. 40).

(5) Směrnice Rady 91/676/EHS ze dne 12. prosince 1991 o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů (Úř. věst. L 375, 31.12.1991, s. 1).

(6) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES ze dne 23. října 2007 o vyhodnocování a zvládnání povodňových rizik (Úř. věst. L 288, 6.11.2007, s. 27).

prioritních látkách ⁽¹⁾, směrnici o kvalitě ovzduší a směrnice související ⁽²⁾, jakož i směrnici o stanovištích a směrnici o ptácích ⁽³⁾. Ke zmírnění tlaků na půdu a biologickou rozmanitost, zahrnující ekosystémy, druhy a stanoviště, jakož i snižování uvolňování živin, rovněž přispívají právní předpisy v oblasti ochrany klimatu, chemických látek, průmyslových emisí a odpadů.

18. Z nejnovějších hodnocení však vyplývá, že biologické rozmanitosti v Unii nadále ubývá a že většina ekosystémů je v důsledku různých tlaků vážně poškozena ⁽⁴⁾. Například nepůvodní invazní druhy představují pro zdraví rostlin, zvířat i lidí, životní prostředí a hospodářství větší riziko, než se dříve odhadovalo. Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020 stanovuje cíle a akce nezbytné ke zvrácení těchto negativních trendů, zastavení úbytku biologické rozmanitosti a zhoršování ekosystémových služeb do roku 2020 a jejich obnovení v nejvyšší možné míře ⁽⁵⁾. Aby Unie dokázala splnit cíle, které si stanovila v oblasti biologické rozmanitosti pro rok 2020, je nutné zintenzivnit provádění uvedené strategie a plnit cíle v ní obsažené. Přestože strategie obsahuje vlastní opatření k lepšímu provádění směrnice o ptácích a stanovištích, včetně sítě Natura 2000, k dosažení hlavního cíle bude zapotřebí úplné provedení všech stávajících právních předpisů zaměřených na ochranu přírodního bohatství.
19. I přes požadavek stanovený v rámcové směrnici o vodách chránit, zlepšovat a obnovovat veškeré povrchové a podzemní vody a přes značné dosavadní úsilí, bude „dobrého ekologického stavu“ do roku 2015 bude zřejmě dosaženo pouze na 53 % plochy povrchových vod v Unii ⁽⁶⁾. Cíl rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí spočívající v dosažení „dobrého stavu prostředí“ do roku 2020 je vystavován významným tlakům, mimo jiné kvůli přetrvávajícímu nadměrnému rybolovu, znečištění (včetně mořského hlukového znečištění a odpadů v moři), k čemuž se připojují ještě dopady globálního oteplování, (například acidifikace) v evropských mořích. Pro efektivní řešení těchto problémů bude zásadní úzká spolupráce v rámci Unie i se sousedními státy, především v případě Středozemního a Černého moře, jejichž pobřežní státy ve své většině nejsou členskými státy Unie. A přestože politika Unie v oblasti kvality ovzduší a průmyslových emisí přispěla ke snížení znečištění v mnoha podobách, ekosystémy i nadále trpí nadbytečným ukládáním dusíku a síry a znečištěním přízemním ozonem, které souvisí s emisemi z dopravy, s neudržitelnými zemědělskými postupy a s výrobou elektřiny.
20. Ochrana, zachování, rozvíjení a ocenění přírodního bohatství Unie proto také vyžaduje řešení problémů u zdroje, mimo jiné lepším začleněním cílů v oblasti přírodního bohatství do vytváření a provádění jiných politik, čímž se zajistí soudržnost a kombinovaný vzájemný přínos těchto politik. Prvky týkající se životního prostředí stanovené v návrzích reform Komise, zejména v těch, jež se týkají politiky Unie v oblasti zemědělství, rybolovu a soudržnosti a jež se opírají o návrhy ozelenování rozpočtu Unie v rámci víceletého finančního rámce na období 2014–2020, mají tyto cíle podpořit. Jelikož je 78 % území Unie využíváno pro zemědělské a lesnické hospodaření, plní toto hospodaření důležitou úlohu při zachování přírodních zdrojů, především kvalitní vody i půdy, jakož i biologické rozmanitosti a různých kulturních krajín. Ozelenování společné zemědělské politiky bude podporovat environmentálně přínosné zemědělské a lesnické postupy, jako je diverzifikace plodin, ochrana trvalých travních porostů a pastvin, udržitelné agrolesnictví a bude rovněž podporovat tvorbu a udržování ekologicky cenných zemědělských a zalesněných oblastí, včetně použití extenzivních a tradičních postupů. Rovněž zvýší schopnost odvětví využívat území, změn ve využívání území a lesnictví působit jako propad uhlíku. Pro udržitelné zemědělství je zásadním prvkem hospodaření odpovědné vůči budoucím generacím, které současně zůstává produktivní a efektivně využívá zdroje.
21. Unie má nejrozsáhlejší námořní oblast na světě, a proto má značnou odpovědnost za zajištění ochrany mořského prostředí. O mořském prostředí platí, že ačkoliv námořní odvětví nabízí ekonomické příležitosti od rybolovu, lodní dopravy a akvakultury po suroviny, větrnou energii na moři a mořskou biotechnologii, je třeba dbát na to, aby jejich využívání bylo slučitelné se zachováním a udržitelným řízením mořských a pobřežních ekosystémů. Mořské územní plánování ve spojení s integrovanou správou pobřeží v rámci členských států i mezi nimi může hrát účinnou úlohu při koordinaci udržitelného využívání mořských a pobřežních oblastí a to při použití ekosystémového přístupu pro řízení různých odvětvových činností v těchto zónách. Mořské prostředí není přiměřeně chráněno částečně i z důvodu zpožděného dokončení sítě Natura 2000, což si žádá dodatečné úsilí ze strany členských států. Rovněž je zapotřebí zlepšit účinnost správy chráněných mořských oblastí.

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/105/ES ze dne 16. prosince 2008 o normách environmentální kvality v oblasti vodní politiky, změně a následném zrušení směrnic Rady 82/176/EHS, 83/513/EHS, 84/156/EHS, 84/491/EHS a 86/280/EHS a změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES (Úř. věst. L 348, 24.12.2008, s. 84).

⁽²⁾ Směrnice 2008/50/ES a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/107/ES ze dne 15. prosince 2004 o obsahu arsenu, kadmia, rtuti, niklu a polycyklických aromatických uhlovodíků ve vnějším ovzduší (Úř. věst. L 23, 26.1.2005, s. 3).

⁽³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. L 20, 26.1.2010, s. 7) a směrnice 92/43/EHS.

⁽⁴⁾ Technická zpráva Evropské agentury pro životní prostředí 12/2010.

⁽⁵⁾ V odstavci 14 závěrů Evropské rady ze dne 26. března 2010 (EUCO 7/10) se uvádí: „Je třeba bezpodmínečně zvrátit pokračující trend ztráty biologické rozmanitosti a úpadku ekosystémů. Evropská rada se zavazuje k dlouhodobé vizi v oblasti biologické rozmanitosti pro rok 2050 a cíli pro rok 2020, jak je uvedeno v závěrech Rady ze dne 15. března 2010.“

⁽⁶⁾ KOM(2012) 673.

22. V rámci politiky Unie v oblasti změny klimatu by měly být širěji uplatňovány ekosystémové přístupy ke zmírnění změny klimatu a přizpůsobení se této změně, které rovněž prospívají biologické rozmanitosti a poskytování dalších ekosystémových služeb, zatímco jiné cíle v oblasti životního prostředí, jako je zachování biologické rozmanitosti a ochrana půdy a vod, by měly být plně zohledněny při rozhodování o obnovitelných zdrojích energie. V neposlední řadě bude třeba zavést opatření řešící znečištění ovzduší a emise CO₂související s dopravou ⁽¹⁾.
23. Znehodnocování, fragmentace a neudržitelné využívání krajiny v Unii ohrožuje poskytování několika klíčových ekosystémových služeb a biologickou rozmanitost a zvyšuje zranitelnost Evropy vůči změně klimatu a přírodním katastrofám. Zároveň je příčinou degradace půdy a desertifikace. Více než 25 % území Unie je zasazeno vodní erozí půdy, která poškozuje funkce půdy a ovlivňuje jakost sladké vody. Trvalými problémy jsou i kontaminace a zábory půdy. Má se za to, že kontaminováno je více než půl milionu lokalit v celé Unii a že dokud nebudou zjištěny a jako takové posouzeny, budou nadále představovat potenciálně závažná environmentální, ekonomická, sociální rizika, a zdravotní rizika. Každoročně je více než 1 000 km² území zabráno pro obytné, průmyslové, dopravní nebo rekreační účely. Tyto dlouhodobé změny je obtížné či nákladné zvrátit a téměř vždy představují kompromis mezi různými společenskými, ekonomickými a environmentálními potřebami. Pro vyšší udržitelnost by měla být do plánovacích rozhodnutí, jež souvisí s využíváním území začleněna environmentální hlediska včetně ochrany vod a zachování biologické rozmanitosti, s ohledem na cíl „nulový zábor půdy v čistém vyjádření“ do roku 2050.
24. Na úrovni členských států bylo dosaženo různé úrovně pokroku v zajištění ochrany půdy, včetně určení kontaminovaných lokalit, zvýšení povědomí, výzkumu a vývoje monitorovacích systémů. Nicméně, posuzování rizik a další sanační úsilí dosahují nerovnoměrného pokroku a výsledky a podávání zpráv na úrovni Unie jsou omezené. Komise v reakci na obavy, jako jsou například nepříznivé dopady na přirozený koloběh vody, vypracovala pokyny pro zábory půdy ⁽²⁾. Další snahy o posílení regulačního rámce, rozvíjení sítí, sdílení znalostí, vypracování pokynů a zjišťování příkladů osvědčených postupů rovněž mohou přispět k zajištění lepší ochrany půdy. Komise předložila návrh směrnice o zřízení rámce pro ochranu půdy a o změně směrnice 2004/35/ES ⁽³⁾.
25. Aby se podařilo zmírnit nejvýznamnější tlaky činnosti člověka na krajinu, půdu, a jiné ekosystémy v Evropě, budou přijata opatření k tomu, aby se v rozhodnutích o využívání krajiny věnovala na všech příslušných úrovních dostatečná pozornost environmentálním, ekonomickým a sociálním dopadům. Závěry konference Rio + 20 uznávají hospodářský a sociální význam dobrého spravování krajiny a volá po „světě neutrálním ve vztahu ke znehodnocování krajiny“. Unie a členské státy by měly zvážit, jak nejlépe takovýto závazek uvést v rámci svých příslušných pravomocí do praxe. Unie a členské státy by rovněž měly co nejdříve zvážit, jak lze za využití cíleného a vyváženého přístupu založeného na riziku řešit otázky kvality půdy v závazném právním rámci. Cíle by měly být stanoveny i pro udržitelné využívání krajiny a půdy.
26. Přestože se přísun dusíku a fosforu do životního prostředí Unie za posledních dvacet let výrazně snížil, nadměrné uvolňování živin nadále ovlivňuje kvalitu ovzduší a vody a má negativní dopad na ekosystémy, čímž způsobuje průkazná rizika pro lidské zdraví. Aby bylo uvolňování živin omezeno ještě více, je třeba zabývat se především uvolňováním amoniaku způsobeným neefektivním nakládáním s hnojivy a neodpovídajícím čištěním odpadních vod. Zároveň je zapotřebí dalšího úsilí k řízení koloběhu živin nákladově a zdrojově hospodárnějším a udržitelným využíváním hnojiv. Toto úsilí vyžaduje k vyřešení uvedených problémů investice do výzkumu a zlepšení soudržnosti a provádění právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí, v případě potřeby zpřísnění norem a uplatňování ucelnějšího přístupu k problematice koloběhu živin, který integruje a propojuje stávající politiky Unie, jež hrají roli při řešení problémů spojených s eutrofizací a nadměrným uvolňováním živin, a předchází situaci, kdy emise živin postupují napříč složkami životního prostředí.
27. Fragmentaci krajiny pomohou překonat akce v rámci strategie EU pro biodiverzitu s cílem obnovit alespoň 15 % poškozených ekosystémů v Unii a rozšířit využívání zelené infrastruktury jako nástroje, který poskytuje ekologické, ekonomické a sociální přínosy na základě řešení v součinnosti s přírodou a začleňuje zelené plochy, vodní ekosystémy a jiné přírodní prvky do mořského a suchozemského prostředí. Tyto akce společně s plným prováděním směrnice o stanovištích a ptáčích za podpory prioritních akčních rámců, dále zvětší přírodní bohatství, zvýší odolnost ekosystémů a mohou nabídnout nákladově efektivní možnosti zmírnění změny klimatu a přizpůsobení se této změně a řízení rizik v případě katastrof. Členské státy budou mezitím svým úsilím o zmapování a posouzení ekosystémů a jejich služeb zlepšovat dostupnost údajů a společně s iniciativou „nulová čistá ztráta“ plánovanou na rok 2015 nadále přispívat k udržování přírodního bohatství v různém

⁽¹⁾ KOM(2011) 144.

⁽²⁾ SWD(2012) 101.

⁽³⁾ KOM(2006) 232.

rozsahu. Začlenění ekonomické hodnoty ekosystémových služeb do účetních systémů a systémů podávání zpráv na úrovni Unie a jednotlivých členských států do roku 2020 bude mít za následek lepší správu přírodního bohatství Unie.

28. Za účelem ochrany, zachování a rozvíjení přírodního bohatství Unie program na období do roku 2020 zajistí, aby:
- a) byl zastaven úbytek biologické rozmanitosti a zhoršování ekosystémových služeb, včetně opylování, aby ekosystémy a jejich služby byly udržovány a aby alespoň 15 % poškozených ekosystémů bylo obnoveno;
 - b) byl významně zmírněn dopad tlaků na brakické, pobřežní a sladké vody (včetně povrchových a podzemních vod) s cílem dosáhnout dobrého stavu podle rámcové směrnice o vodách nebo tento stav udržet či zlepšit;
 - c) byl zmírněn dopad tlaků na mořské vody s cílem dosáhnout dobrého stavu prostředí podle rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí nebo tento stav udržet a aby byly pobřežní oblasti spravovány udržitelným způsobem;
 - d) bylo dále zmírněno znečištění ovzduší a jeho dopad na ekosystémy a biologickou rozmanitost s dlouhodobým cílem nepřekračovat kritické zátěže a úrovně;
 - e) byla krajina v Unii obhospodařována udržitelným způsobem, půda byla přiměřeně chráněna a aby bylo výrazně pokročeno se sanací kontaminovaných lokalit;
 - f) byl koloběh živin (dusíku a fosforu) řízen udržitelnějším způsobem a na základě účinnějšího využívání zdrojů;
 - g) bylo hospodaření v lesích udržitelné a aby lesy, jejich biologická rozmanitost a služby, které poskytují, byly chráněny a v nejvyšší možné míře podporovány a aby byla odolnost lesů vůči změně klimatu, požárům, bouřkám, napadením škůdci a chorobám zvýšena.

Za tímto účelem je zapotřebí zejména:

- i) okamžitě zintenzívnit provádění strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti, aby bylo dosaženo jejich cílů,
- ii) v plném rozsahu provést plán na ochranu vodních zdrojů Evropy ⁽¹⁾, a řádně přitom zohlednit specifickou situaci jednotlivých členských států, a zajistit, aby cíle týkající se kvality vody byly odpovídajícím způsobem podpořeny politickými, na zdrojích založenými opatřeními,
- iii) okamžitě zvýšit úsilí mimo jiné o to, aby bylo dosaženo zdravých populací ryb, v souladu se společnou rybářskou politikou, rámcovou směrnicí o strategii pro mořské prostředí a mezinárodními závazky; bojovat se znečištěním a stanovit celounijní kvantitativní hlavní cíl v oblasti snižování množství odpadků v moři prostřednictvím opatření založených na zdrojích a zohledňujících strategii pro mořské prostředí, které zavedly členské státy, dokončit síť chráněných mořských oblastí Natura 2000 a zajistit, aby byly pobřežní oblasti spravovány udržitelným způsobem,
- iv) schválit a zavést strategii EU v oblasti přizpůsobení se změně klimatu ⁽²⁾, včetně začlenění otázek spojených s přizpůsobením se změně klimatu do klíčových politických iniciativ a odvětví Unie,
- v) zvýšit úsilí o dosažení plného souladu s právními předpisy Unie v oblasti kvality ovzduší a vymezit strategické cíle a akce na období po roce 2020,
- vi) zvýšit úsilí o zmírnění eroze půdy a zvýšení obsahu organické složky v půdě, o sanaci kontaminovaných lokalit a o lepší začlenění aspektů využívání krajiny do koordinovaného rozhodování všech příslušných úrovní správy za současného přijetí cílů zaměřených na krajinu a půdu jako zdroj a cílů zaměřených na územní plánování,
- vii) podniknout další kroky ke snížení emisí dusíku a fosforu, včetně emisí z městských a průmyslových odpadních vod a z používání hnojiv, mimo jiné prostřednictvím lepší kontroly zdrojů, a k recyklaci odpadního fosforu,
- viii) vytvořit a provést obnovenou strategii Unie v oblasti lesnictví, zabývající se mnohými požadavky kladenými na lesy a přínosem lesů a přispívající ke strategičtějšímu přístupu k ochraně a zlepšování kvality lesů, a to i prostřednictvím udržitelného obhospodařování lesů,

⁽¹⁾ KOM(2012) 673.

⁽²⁾ KOM(2013) 216.

- ix) zlepšit poskytování informací veřejnosti v Unii, povědomí i vzdělávání v oblasti politiky zaměřené na životní prostředí.

Prioritní cíl č. 2: Změnit Unii v zelené a konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství účinně využívající zdroje

29. Strategie Evropa 2020 je zaměřena na podporu udržitelného růstu vybudováním konkurenceschopnějšího nízkouhlíkového hospodářství, které účinným a udržitelným způsobem využívá zdroje. Cílem její stěžejní iniciativy „Evropa účinněji využívající zdroje“ je podpořit přechod na hospodářství, které účinně využívá všechny zdroje, zcela odděluje hospodářský růst od využívání zdrojů a spotřeby energie a jejich dopadů na životní prostředí, snižuje emise skleníkových plynů, zvyšuje konkurenceschopnost prostřednictvím účinnosti a inovací a podporuje větší energetickou a zdrojovou bezpečnost, včetně snížení celkového využívání zdrojů. Stavebními kameny této stěžejní iniciativy jsou plán pro Evropu účinněji využívající zdroje a plán přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství⁽¹⁾, jež stanoví rámec pro budoucí akce zaměřené na dosažení těchto cílů a měly by být podpořeny výměnou osvědčených postupů mezi členskými státy. Kromě toho partnerství mezi Unii, jejími členskými státy a průmyslem v rámci integrované průmyslové politiky Unie poskytne prostředky na zvýšení investic a inovací na šesti rozhodujících prioritních trzích souvisejících se zelenou ekonomikou⁽²⁾.
30. Inovace směřující k účinnějšímu využívání zdrojů jsou nutné v celém hospodářství ke zvýšení konkurenceschopnosti v souvislosti s rostoucími cenami, nedostatkem a omezenou nabídkou surovin a závislostí na dovozu. Hlavní hnací silou inovací, včetně inovací ekologických, je podnikatelská sféra. Nicméně trhy nefungují samy od sebe, a chceme-li zlepšit jejich environmentální výkonnost, je třeba poskytnout konkrétní pomoc zejména malým a středním podnikům při zavádění nových technologií, a to včetně výzkumu a inovačního partnerství v odvětví nakládání s odpady⁽³⁾. K zajištění správných právních rámcových podmínek pro investice a ekologické inovace jsou zcela nezbytná vládní opatření na úrovni Unie i členských států, neboť podněcují vývoj udržitelných obchodních nebo technických řešení environmentálních problémů a podporují udržitelné modely využívání zdrojů⁽⁴⁾.
31. Tento základní požadavek na řešení problémů životního prostředí má rovněž důležitý sociálně-ekonomický přínos a může stimulovat konkurenceschopnost. Potenciální růst zaměstnanosti spojený s přechodem na bezpečné a udržitelné nízkouhlíkové hospodářství účinně využívající zdroje je klíčový pro dosažení cílů strategie Evropa 2020 v oblasti zaměstnanosti⁽⁵⁾. Zaměstnanost v odvětví environmentálních technologií a služeb v Unii v posledních letech roste přibližně o 3 % ročně⁽⁶⁾. Hodnota celosvětového trhu ekologického průmyslu se odhaduje přinejmenším na jeden trilion EUR⁽⁷⁾ a předpokládá se, že během příštích deseti let se téměř zdvojnásobí. Evropské podniky již dosáhly celosvětového prvenství v oblasti recyklace a energetické účinnosti a měly by být vybízeny k tomu, aby výhod růstu celosvětové poptávky využily, což podporuje i akční plán pro ekologické inovace⁽⁸⁾. Očekává se například, že jen v evropském odvětví obnovitelných zdrojů energie vznikne do roku 2020 více než 400 000 nových pracovních míst⁽⁹⁾. Udržitelné biohospodářství může také přispět k inteligentnímu a zelenému růstu v Evropě a současně mu bude ku prospěchu účinnější využívání zdrojů.
32. K dosažení milníků stanovených pro rok 2020 a pro vytvoření konkurenceschopného, bezpečného a udržitelného nízkouhlíkového hospodářství do roku 2050 je naprosto zásadní úplné provedení klimatického a energetického balíčku Unie. Přestože Unie je nyní na dobré cestě k tomu, aby do roku 2020 snížila své emise skleníkových plynů o 20 % oproti úrovni emisí z roku 1990, dosažení 20 % cíle v oblasti energetické účinnosti si vyžádá mnohem razantnější zlepšení účinnosti a změnu chování. Předpokládá se, že v tomto ohledu bude mít značný přínos směrnice o energetické účinnosti⁽¹⁰⁾, která by mohla být doplněna stanovením požadavků na účinné využívání produktů souvisejících s energií, které vstupují na trh Unie. Komplexní posouzení dostupnosti udržitelných dodávek biomasy je důležité i z hlediska neustále rostoucí poptávky po energii a probíhající diskuse týkající se rozporů ve využívání půdy pro potravinářské a bioenergetické účely. Je rovněž zásadní zajistit, aby biomasa ve všech svých formách byla produkována a využívána udržitelným a efektivním způsobem během celého svého životního cyklu, s cílem minimalizovat či předejít negativním dopadům na životní prostředí a klima, a to při náležitém zohlednění hospodářských souvislostí různých druhů využití biomasy jako zdroje. To by přispělo k budování nízkouhlíkového hospodářství.

⁽¹⁾ KOM(2011) 112.

⁽²⁾ KOM(2012) 582, s názvem „Silnější evropský průmysl pro růst a hospodářskou obnovu“.

⁽³⁾ Zásada IX iniciativy „Small Business Act“ pro Evropu navrhuje „umožnit malým a středním podnikům, aby výzvy ochrany životního prostředí přeměnily na příležitosti“ (KOM(2008) 394).

⁽⁴⁾ Podpora inovací pro zelený růst (OECD 2011) a Nedostatek v ekologických inovacích: ekonomická příležitost pro podnikání (EIO 2012).

⁽⁵⁾ KOM(2012) 173.

⁽⁶⁾ Odvětví ekologického průmyslu EU zaměstnávalo v roce 2008 přibližně 2,7 milionu lidí a za rok 2012 by se toto číslo mohlo vyšplhat na zhruba 3,4 milionu. (Ecorys, 2012).

⁽⁷⁾ „Počet pracovních míst závislých na zlepšení v oblasti životního prostředí a efektivního využívání zdrojů“ (ECORYS 2012).

⁽⁸⁾ KOM(2011) 899.

⁽⁹⁾ Dopad politiky v oblasti obnovitelné energie na hospodářský růst a zaměstnanost v EU (Employ-RES 2009).

⁽¹⁰⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES (Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 1).

33. Pokud má Unie přispět spravedlivým podílem k celosvětovému úsilí, budou všechna odvětví hospodářství muset přispět ke snížení emisí skleníkových plynů. Unie musí dohodnout další kroky pro svůj rámec v oblasti klimatu a energetiky na období po roce 2020, aby se připravila na mezinárodní jednání o nové právně závazné dohodě, ale také aby poskytla členským státům, průmyslu a dalším odvětvím jasný právně závazný rámec a cíl (cíle) k uskutečnění střednědobých a dlouhodobých investic nutných pro snižování emisí, energetickou účinnost a obnovitelné zdroje energie. Unie proto musí zvážit možnosti politiky s cílem uskutečnit přechod na nízkouhlíkové hospodářství postupným a nákladově účinným způsobem, při zohlednění ukazatelů stanovených v plánu pro nízkouhlíkové hospodářství na období do roku 2050, které by měly sloužit jako základ pro další práci. Zelená kniha nazvaná Rámec politiky pro klima a energetiku do roku 2030⁽¹⁾ představuje v tomto ohledu důležitý krok. Energetický plán do roku 2050 a bílá kniha o dopravě se musí opírat o silné politické rámce. Členské státy kromě toho musí vypracovat a zavést dlouhodobé a nákladově efektivní nízkouhlíkové strategie zaměřené na dosažení cíle Unie spočívajícího ve snížení emisí skleníkových plynů do poloviny století o 80 % až 95 % v porovnání s rokem 1990 v rámci celosvětového úsilí o omezení nárůstu průměrné teploty na méně než 2 °C v porovnání s úrovněmi teplot před průmyslovou revolucí a v souvislosti se společným snížením v případě skupiny vyspělých zemí podle důkazů Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC). Ústředním pilířem politiky Unie v oblasti klimatu po roce 2020 bude i nadále systém Unie pro obchodování s emisemi, který by měl být podroben strukturální reformě, aby se podpořily investice do nízkouhlíkových technologií. V souladu s mezinárodními závazky by měla Unie společně s ostatními smluvními stranami Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) podpořit rozvojové země v jejich úsilí o zmírnění změny klimatu prostřednictvím vytváření kapacit, finanční pomoci i převodu technologií.
34. Zavádění „nejlepších dostupných technik“ v průmyslu ve smyslu směrnice o průmyslových emisích⁽²⁾ nastolí lepší modely využívání zdrojů a sníží emise u více než 50 000 velkých průmyslových zařízení v Unii, čímž v dlouhodobém horizontu zásadním způsobem napomůže povzbuzení rozvoje inovačních technik, ekologizaci hospodářství a snížení průmyslových nákladů. Tento rozvoj lze dále podpořit uplatněním systémů environmentálního řízení, jako je systém EMAS⁽³⁾, v průmyslu.
35. Některé stávající nástroje politiky týkající se výroby a spotřeby mají omezenou působnost. Je třeba vytvořit rámec, který vyšle výrobcům a spotřebitelům vhodné signály podporující účinné využívání zdrojů a cyklickou ekonomiku. Budou přijata opatření k dalšímu zlepšování environmentální výkonnosti výrobků a služeb na trhu Unie během celého jejich životního cyklu včetně opatření vedoucích ke zvýšení nabídky environmentálně udržitelných výrobků a vyvolávajících zásadní změnu v poptávce po těchto výrobcích. Toho bude dosaženo pomocí vyváženého souboru pobídek pro spotřebitele a podniky, včetně malých a středních podniků, tržních nástrojů a předpisů pro snížení dopadu jejich činnosti a výrobků na životní prostředí. Spotřebitelé by měli prostřednictvím jasného a soudržného označení dostávat přesné a spolehlivé informace o výrobcích, které si kupují, a to i v souvislosti s tvrzeními týkajícími se životního prostředí. Je třeba optimalizovat balení s cílem minimalizovat dopad na životní prostředí a měly by být podporovány i obchodní modely účinně využívající zdroje, jako jsou systémy služeb spojených s výrobky, včetně pronájmu výrobků. Budou přezkoumány stávající právní předpisy o výrobcích, například směrnice o ekodesignu a energetických štítcích⁽⁴⁾ a nařízení o ekoznačce⁽⁵⁾, s cílem zlepšit environmentální výkonnost výrobků a účinnost využívání zdrojů u výrobků během celého jejich životního cyklu, a s cílem zaměřit se na stávající ustanovení prostřednictvím jednoduššího politického a legislativního rámce pro udržitelnou výrobu a spotřebu v Unii⁽⁶⁾. Tento rámec podpořený ukazateli životního cyklu by se měl zaměřit na rozdílnost a omezení rozsahu stávajícího *acquis* v oblasti udržitelné výroby a spotřeby a v případě potřeby zjistit a vyřešit mezery v politice, pobídkách a právních předpisech, aby tak byly zajištěny minimální požadavky s ohledem na environmentální výkonnost výrobků a služeb.
36. Vzhledem k tomu, že 80 % veškerých dopadů výrobků na životní prostředí v průběhu jejich životního cyklu má původ ve fázi jejich navrhování, měl by rámec politiky Unie zajistit, aby prioritní výrobky uváděné na trh Unie byly navrhovány v souladu se zásadami ekodesignu, s cílem optimalizovat účinnost využívání zdrojů a materiálů, mimo jiné řešením otázek životnosti, opravitelnosti, možnosti opětovného využití, recyklace, recyklovaného obsahu a životnosti výrobku. Výrobky by měly být vyráběny z udržitelných zdrojů a měly by být navrženy tak, aby se

⁽¹⁾ KOM(2013) 169.

⁽²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU ze dne 24. listopadu 2010 o průmyslových emisích (integrované prevenci a omezování znečištění) (Úř. věst. L 334, 17.12.2010, s. 17).

⁽³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1221/2009 ze dne 25. listopadu 2009 o dobrovolné účasti organizací v systému Společenství pro environmentální řízení podniků a audit (EMAS) (Úř. věst. L 342, 22.12.2009, s. 1).

⁽⁴⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES ze dne 21. října 2009 o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie (Úř. věst. L 285, 31.10.2009, s. 10) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/30/EU ze dne 19. května 2010 o uvádění spotřeby energie a jiných zdrojů na energetických štítcích výrobků spojených se spotřebou energie a v normalizovaných informacích o výrobku (Úř. věst. L 153, 18.6.2010, s. 1).

⁽⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 ze dne 25. listopadu 2009 o ekoznačce EU (Úř. věst. L 27, 30.1.2010, s. 1).

⁽⁶⁾ Právní předpisy o ekodesignu, energetických štítcích, ekoznačce, systému EMAS a nekalých obchodních praktikách mají projít revizí do roku 2015.

daly opětovně využít nebo recyklovat. Tyto požadavky budou muset být proveditelné a vynutitelné. Na úrovni Unie a jednotlivých členských států bude zvýšeno úsilí o odstranění překážek bránících ekologickým inovacím ⁽¹⁾ a využití plného potenciálu evropského ekoprůmyslu, čímž se zajistí výhody pro zelená pracovní místa a růst.

37. Za účelem stanovení rámce opatření ke zlepšení i jiných aspektů účinného využívání zdrojů, než jsou emise skleníkových plynů a energetika, budou stanoveny cíle pro snížení celkového dopadu spotřeby na životní prostředí po dobu životního cyklu výrobku, zejména v odvětví potravinářství, bydlení a mobility ⁽²⁾. Těm lze společně přičíst téměř 80 % dopadů spotřeby na životní prostředí. Ukazatele a cíle v oblasti územní, vodní, surovinové a uhlíkové stopy i jejich úloha v rámci evropského semestru by měly být v tomto ohledu rovněž zohledněny. Závěry konference Rio + 20 uznaly nutnost výrazně snížit posklizňové a jiné ztráty potravin a plýtvání potravinami v potravinovém řetězci. Komise by proto měla předložit komplexní strategii pro boj proti zbytečnému plýtvání potravinami a spolupracovat s členskými státy v boji proti produkování nadměrného potravinového odpadu. V této souvislosti by byla užitečná opatření na zvýšení kompostování a anaerobní digesce vyhozeného jídla.
38. Kromě povinných požadavků na zelené veřejné zakázky stanovených pro určité kategorie produktů ⁽³⁾ přijala většina členských států dobrovolné akční plány a mnoho jich pro konkrétní skupiny produktů stanovilo konkrétní cíle. Orgány veřejné správy na všech úrovních však mají značný prostor k tomu, aby svůj dopad na životní prostředí omezily ještě více svým rozhodováním o nákupech. Členské státy a regiony by měly podniknout další kroky, aby dosáhly cíle uplatňovat kritéria pro zadávání zelených zakázek u nejméně 50 % veřejných zakázek. Komise posoudí možnost navržení dalších právních předpisů v jednotlivých odvětvích s cílem zavést závazné požadavky pro zadávání zelených veřejných zakázek u dalších kategorií produktů a rozsah periodického sledování pokroku členských států na základě příslušných údajů, které poskytnou, a to při zohlednění potřeby snížení míry administrativní zátěže. Je třeba zřídit dobrovolné sítě zelených odběratelů.
39. Značný potenciál ke zlepšení existuje též v oblasti předcházení vzniku odpadu a nakládání s odpady v Unii. Cílem je lepší využívání zdrojů, otevírání nových trhů, vytváření nových pracovních míst a snižování závislosti na dovozu surovin a zároveň omezování dopadů na životní prostředí ⁽⁴⁾. Každý rok se v Unii vyprodukuje 2,7 miliard tun odpadu, z nichž 98 milionů tun (4 %) představuje nebezpečný odpad. V roce 2011 byla produkce komunálního odpadu v Unii na jednoho obyvatele v průměru 503 kg, avšak pohybuje se mezi 298 a 718 kg pro jednotlivé členské státy. V průměru je pro opětovné použití připraveno nebo recyklováno pouze 40 % pevného odpadu, přičemž v některých členských státech se dosahuje míry více než 70 %, což dokládá, že odpad by mohl být využit jako jeden z klíčových zdrojů Unie. Zároveň však mnoho členských států přes 75 % svého komunálního odpadu skládá ⁽⁵⁾.
40. K přeměně odpadu ve zdroj, již požaduje plán pro účinné využívání zdrojů, je nutné úplné provedení právních předpisů Unie o odpadech v celé Unii, které vycházejí z přísného uplatňování hierarchie způsobů nakládání s odpady a vztahují se na různé druhy odpadu ⁽⁶⁾. Dalšího úsilí je zapotřebí ke snížení produkce odpadu na obyvatele a produkce odpadu v absolutním vyjádření. Omezení energetického využití odpadu na nerecyklovatelné materiály ⁽⁷⁾, postupné ukončování skládkování recyklovatelných či jinak využitelných odpadů ⁽⁸⁾, zajištění kvalitní recyklace v případech, kdy využití recyklovaného materiálu nebude mít celkové nepříznivé dopady na životní prostředí či lidské zdraví a tvorba trhů s druhotnými surovinami jsou pro dosažení cílů účinného využívání zdrojů rovněž zásadní. S nebezpečným odpadem bude třeba v souladu s dohodou přijatou na konferenci Rio + 20 nakládat tak, aby byly minimalizovány významné nepříznivé účinky na lidské zdraví a životní prostředí. Za tímto účelem by měly být v celé Unii mnohem systematictěji uplatňovány tržní nástroje a jiná opatření zvyšující předcházení vzniku, recyklaci a opětovné použití odpadu, včetně rozšířené odpovědnosti výrobce při současné podpoře rozvoje koloběhu netoxických materiálů. Měly by být odstraněny překážky omezující činnost spojené s recyklací na vnitřním trhu Unie a přezkoumány stávající cíle v oblasti předcházení vzniku, opětovného použití, recyklace, využití a snižování množství odpadu ukládaného na skládky tak, aby bylo možné přejít k „cyklickému“ hospodářství založenému na životním cyklu, vyznačujícím se kaskádovým využíváním zdrojů a téměř nulovým zbytkovým odpadem.

⁽¹⁾ KOM(2011) 899.

⁽²⁾ Roční produkce potravinového odpadu v Unii dosahuje přibližně 89 milionů tun, což představuje 179 kg na obyvatele (BIO Intelligence Service 2010). Celkový dopad bydlení a infrastruktury činí zhruba 15–30 % všech spotřebních tlaků na evropské životní prostředí a přispívá přibližně 2,5 tun ekvivalentu CO₂ na osobu ročně (SEC(2011) 1067).

⁽³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 106/2008 ze dne 15. ledna 2008 o programu Společenství na označování energetické účinnosti kancelářských přístrojů štítky, (Úř. věst. L 39, 13.2.2008, s. 1); směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/33/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře čistých a energeticky účinných silničních vozidel, (Úř. věst. L 120, 15.5.2009, s. 5), a směrnice o energetické účinnosti 2012/27/EU.

⁽⁴⁾ Například úplné provedení právních předpisů Unie o odpadech by do roku 2020 ušetřilo 72 miliard EUR ročně, zvýšilo by roční obrat odvětví nakládání s odpady a recyklace Unie o 42 miliard EUR a vytvořilo by více než 400 000 pracovních míst.

⁽⁵⁾ Eurostat č. 13/33 Komunální odpad 2011.

⁽⁶⁾ Směrnice 2008/98/ES.

⁽⁷⁾ „recyklací“ ve smyslu článku 3 bodu 17 směrnice 2008/98/ES se rozumí „jakýkoli způsob využití, jímž je odpadový materiál znovu zpracován na produkty, materiály nebo látky, ať pro původní nebo pro jiné účely. Zahrnuje přepracování organických materiálů, ale nezahrnuje energetické využití a přepracování na materiály, které mají být použity jako paliva nebo jako zásypaný materiál“.

⁽⁸⁾ „využitím“ ve smyslu článku 3 bodu 15 směrnice 2008/98/ES se rozumí „jakákoli činnost, jejímž hlavním výsledkem je, že odpad slouží užitečnému účelu tím, že nahradí jiné materiály, které by jinak byly použity ke konkrétnímu účelu, nebo jejímž výsledkem je, že je odpad upraven k tomuto konkrétnímu účelu, a to v daném zařízení nebo v širším hospodářství. [...]“.

41. Účinné využívání zdrojů bude přednostně řešeno i v odvětví vodohospodářství s cílem napomoci dosažení dobrého stavu vod. Ačkoliv sucha a nedostatek vody postihují čím dál více částí Evropy, podle odhadů se stále vyplývá přibližně 20–40 % evropské vody například v důsledku netěsností v distribuční soustavě či nedostatečného využívání technologií pro účinnější hospodaření s vodou. Podle dostupných výsledků modelování v oblasti účinného hospodaření s vodou v Unii stále existuje značný prostor ke zlepšení. Navíc se předpokládá, že rostoucí poptávka a dopady změny klimatu tlak na evropské vodní zdroje významně zvýší. V této souvislosti by Unie a její členské státy měly přijmout opatření k tomu, aby občané měli přístup k čisté vodě a aby odběr vody respektoval omezené možnosti dostupných obnovitelných vodních zdrojů do roku 2020, s cílem dosáhnout dobrého stavu vody podle rámcové směrnice o vodách nebo tento stav udržet či zlepšit, mimo jiné účinnějším hospodařením s vodou díky využívání tržních mechanismů, jako je stanovení cen vody odrážejících skutečnou hodnotu vod, jakož i za použití jiných nástrojů jako je vzdělávání a zvyšování povědomí⁽¹⁾. Odvětví s nejvyšší spotřebou, jako je energetika a zemědělství, by měla být podpořena, aby využívala vodu co nejeфекtivnějším způsobem. Pokrok zde usnadní urychlená demonstrace a zavádění inovačních technologií, systémů a obchodních modelů na základě strategického prováděcího plánu evropského inovačního partnerství v oblasti hospodaření s vodou.
42. Dlouhodobý a předvídatelný politický rámec ve všech těchto oblastech pomůže stimulovat úroveň investic a opatření potřebných k plnému rozvoji trhů se zelenějšími technologiemi a k podpoře udržitelných obchodních řešení. Ukazatele a cíle účinného využívání zdrojů podložené náležitým sběrem údajů poskytnou veřejným a soukromým subjektům s rozhodovací pravomocí nezbytné vodítko k přeměně hospodářství. Až budou dohodnuty na úrovni Unie, stanou se tyto ukazatele a cíle nedílnou součástí 7. akčního programu pro životní prostředí. Do roku 2015 je třeba vyvinout metody měření účinného využívání zdrojů v případě vody, území, materiálu a uhlíku, které tento postup podpoří.
43. S cílem změnit Unii v zelené a konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství účinně využívající zdroje 7. akčního programu pro životní prostředí zajistí, aby do roku 2020:
- Unie splnila své cíle v oblasti klimatu a energetiky stanovené pro rok 2020 a nadále usilovala o to, aby do roku 2050 snížila emise skleníkových plynů o 80–95 % v porovnání s rokem 1990, v rámci celosvětového úsilí o omezení průměrného nárůstu teploty na méně než 2 °C v porovnání s úrovněmi teplot před průmyslovou revolucí, přičemž klíčovým krokem v tomto postupu bude dohoda ohledně rámce v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030;
 - byl výrazně snížen celkový dopad na životní prostředí ve všech hlavních odvětvích hospodářství Unie a aby byly účinněji využívány zdroje a byly zavedeny metody porovnávání a měření. Zároveň by měly být zavedeny tržní pobídky a pobídky v rámci politik, jež podporují investice podniků do účinného využívání zdrojů, a současně stimulován zelený růst prostřednictvím inovativních opatření;
 - strukturální změny ve výrobě, technologii a inovacích a rovněž modely spotřeby a životního stylu snížily celkový dopad výroby a spotřeby na životní prostředí, zejména v odvětví potravinářství, bydlení a mobility;
 - bylo bezpečně nakládáno s odpadem jakožto zdrojem a aby se zabránilo škodám na životním prostředí a zdraví, aby byla snížena produkce odpadu v absolutním vyjádření a produkce odpadu na obyvatele, aby bylo skládkování omezeno na zbytkový (tj. nerecyklovatelný či jinak nevyužitelný) odpad, s ohledem na odklad uvedený v čl. 5 odst. 2 směrnice o skládkách⁽²⁾ a aby energetické využití odpadů bylo omezeno na nerecyklovatelné materiály, v s ohledem na ustanovení čl. 4 odst. 2 rámcové směrnice o odpadech⁽³⁾;
 - se zamezilo nedostatku vody v Unii nebo byl tento nedostatek výrazně omezen.

Za tímto účelem je zapotřebí zejména:

- v plném rozsahu provést klimaticko-energetický balíček a rychle dohodnout rámec politiky Unie v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030, při zohlednění nejnovější hodnotící zprávy Mezivládního panelu pro změnu klimatu IPCC a ukazatelů stanovených v plánu pro nízkouhlíkové hospodářství, jakož i vývoje v souvislosti s Rámcovou úmluvou Organizace spojených národů o změně klimatu a dalšími souvisejícími postupy,
- zevšeobecnit uplatňování „nejlepších dostupných technik“ v souvislosti se směrnicí o průmyslových emisích a zvýšit úsilí o podporu zavádění nových inovačních technologií, postupů a služeb,

⁽¹⁾ KOM(2012) 673.

⁽²⁾ Směrnice Rady 1999/31/ES ze dne 26. dubna 1999 o skládkách odpadů (Úř. věst. L 182, 16.7.1999, s. 1).

⁽³⁾ Směrnice 2008/98/ES.

- iii) podnít výzkumné a inovační úsilí veřejného a soukromého sektoru nezbytné pro vývoj a zavedení inovačních technologií, systémů a obchodních modelů, které urychlí přechod na nízkouhlíkové, bezpečné a udržitelné hospodářství účinně využívající zdroje a sníží náklady na tento přechod; dále rozvinout přístup stanovený v akčním plánu pro ekologické inovace, stanovit priority pro pravidelnou inovaci i systémové změny, podpořit větší podíl zelených technologií na trhu Unie a posílit konkurenceschopnost evropského ekologického průmyslu; zavést ukazatele a stanovit realistické a dosažitelné cíle pro účinné využívání zdrojů,
- iv) do roku 2015 vyvinout metody měření a porovnávání účinného využívání zdrojů v případě území, uhlíku, vody a materiálu a zhodnotit vhodnost zavedení hlavního ukazatele a hlavního cíle v rámci evropského semestru,
- v) vytvořit jednotnější politický rámec pro udržitelnou výrobu a spotřebu, včetně případné konsolidace stávajících nástrojů do jednotného právního rámce. Přezkoumat právní předpisy o výrobcích s cílem zlepšit environmentální výkonnost výrobků a zvýšit účinnost využívání zdrojů u výrobků během celého jejich životního cyklu, podněcovat poptávku spotřebitelů po výrobcích a službách udržitelných z hlediska životního prostředí zvyšováním jejich dostupnosti na trhu, cenové dostupnosti, funkčnosti a atraktivit; vypracovat ukazatele a stanovit realistické a dosažitelné cíle pro snižování celkového dopadu spotřeby,
- vi) vytvářet školicí programy zaměřené na zelená pracovní místa;
- vii) zvýšit úsilí k dosažení stávajících cílů a přezkoumat přístupy k zadávání zelených veřejných zakázek, včetně jejich rozsahu, a zvýšit tak jejich efektivitu; zřídit dobrovolné sítě zelených odběratelů pro společnosti z Unie,
- viii) v plné míře provést právní předpisy Unie o odpadech. Toto provádění bude zahrnovat uplatňování hierarchie způsobů nakládání s odpady v souladu s rámcovou směrnicí o odpadech a účinného využívání tržních nástrojů a dalších opatření, které zajistí: aby: 1) aby skládkování bylo omezeno na zbytkový (tj. nerecyklovatelný či jinak nevyužitelný) odpad, s ohledem na odklad uvedený v čl. 5 odst. 2 směrnice o skládkách; 2) aby energetické využití bylo omezeno na nerecyklovatelné materiály, s ohledem na ustanovení čl. 4 odst. 2 rámcové směrnice o odpadech; 3) aby se recyklovaný odpad používal jako hlavní a spolehlivý zdroj surovin pro Unii prostřednictvím rozvoje koloběhu netoxických materiálů; 4) aby bylo bezpečně nakládáno s nebezpečnými odpady a byla snížena jejich produkce a 5) aby byla vymýcena nezákonná přeprava odpadů podporou přísného monitorování; a 6) aby bylo sníženo množství potravinářského odpadu. Provádí se přezkoumání stávajících právních předpisů o výrobcích a odpadech, včetně přezkoumání hlavních cílů příslušných směrnic o odpadech na základě plánu pro účinné využívání zdrojů, aby se tak docílilo přechodu na cyklické hospodářství a aby byly odstraněny překážky na vnitřním trhu, jež v Unii brání aktivitám environmentálně šetrné recyklace. Aby bylo možné vybudovat povědomí a pochopení odpadové politiky a podnítit změnu chování, je nutné pořádat informační kampaně pro veřejnost,
- ix) účinněji hospodařit s vodou stanovením cílů na úrovni povodí a jejich sledováním na základě společné metodiky pro cíle účinnějšího hospodaření s vodou vyvinuté v rámci společného postupu pro provádění strategie, za využití tržních mechanismů, jako je stanovení cen vody, jak stanovuje článek 9 rámcové směrnice o vodách, a případně dalších tržních opatření; vyvinout přístupy k řízení používání upravených odpadních vod.

Prioritní cíl č. 3: Chránit občany Unie před environmentálními tlaky a riziky ovlivňujícími jejich zdraví a dobré životní podmínky

- 44. Právní předpisy Unie v oblasti životního prostředí mají významný přínos pro zdraví a dobré životní podmínky veřejnosti. Jednou z největších obav široké veřejnosti v oblasti životního prostředí v Unii však zůstává znečištění vody a ovzduší a chemické látky⁽¹⁾. Světová zdravotnická organizace (WHO) odhaduje, že stresové faktory v životním prostředí odpovídají přibližně za 15 až 20 % všech úmrtí v 53 evropských zemích⁽²⁾. Podle OECD se hlavní environmentální příčinou úmrtnosti na celém světě do roku 2050 má stát znečištění ovzduší ve městech.
- 45. Významná část obyvatelstva Unie je nadále vystavena úrovním znečištění ovzduší, včetně znečištění vnitřního ovzduší, které překračují normy doporučené WHO⁽³⁾. Například lokální topení uhlím, spalovací motory a jiné spalovací zdroje jsou významným původcem mutageních a karcinogenních polyaromatických uhlovodíků (PAH) a nebezpečných emisí suspendovaných částic (PM10, PM2,5 a PM1). Jednat je třeba zejména v oblastech, kde jsou

⁽¹⁾ Zvláštní průzkum Eurobarometru 365 (2011).

⁽²⁾ SOER 2010.

⁽³⁾ SOER 2010.

lidé, obzvláště citlivé a zranitelné skupiny obyvatelstva a ekosystémy vystaveni vysokým úrovním znečišťujících látek, jako například ve městech. S cílem zajistit zdravé prostředí pro všechny by měla být opatření na místní úrovni doplněna odpovídající politikou na úrovni členských států i Unie.

46. Přístup k vodě uspokojivé kvality zůstává problémem v řadě venkovských oblastí v Unii. Zajištění dobré kvality evropských vod ke koupání je však prospěšné jak pro lidské zdraví, tak pro odvětví cestovního ruchu Unie. Stále častěji jsme svědky toho, že nepříznivé důsledky pro lidské zdraví a hospodářskou činnost mají povodně a sucha, jež jsou částečně způsobovány změnami v koloběhu vody a ve využívání krajiny.
47. Neúplné provedení stávající politiky brání Unii v dosažení požadavků odpovídajících norem kvality ovzduší a vody. Unie bude příslušné cíle aktualizovat v souladu s nejnovějšími vědeckými poznatky a aktivněji usilovat o zajištění součinnosti s cíli jiných politik v oblastech, jako je změna klimatu, mobilita a doprava, biologická rozmanitost a mořské a suchozemské prostředí. Například snížení některých látek znečišťujících ovzduší, včetně znečišťujících látek s krátkou životností ovlivňujících znečišťující klima, může významně přispět ke zmírnění dopadů změny klimatu. Povaha další činnosti v tomto směru vyplyne z komplexního přezkumu právních předpisů Unie týkajících se kvality ovzduší a z plnění plánu na ochranu vodních zdrojů Evropy.
48. Prioritou je i nadále boj proti znečištění u zdroje, přičemž provádění směrnice o průmyslových emisích ještě více sníží emise z hlavních průmyslových odvětví. Dosažení cílů stanovených v plánu jednotného evropského dopravního prostoru rovněž povede k udržitelnější mobilitě v Unii, čímž bude zároveň řešen hlavní zdroj hluku a znečišťování místního ovzduší.
49. Dostupné údaje o dlouhodobém průměrném vystavení ukazují, že 65 % Evropanů žijících ve velkých městských oblastech je vystaveno vysokým úrovním hluku ⁽¹⁾, a více než 20 % nočnímu hluku, který často způsobuje nepříznivé dopady na zdraví.
50. Horizontální právní předpisy týkající se chemických látek (nařízení REACH ⁽²⁾) a nařízení o klasifikaci, označování a balení ⁽³⁾) stejně jako právní předpisy týkající se biocidů ⁽⁴⁾) a přípravků na ochranu rostlin ⁽⁵⁾) poskytují základní ochranu lidského zdraví a životního prostředí, zajišťují stabilitu a předvídatelnost pro hospodářské subjekty a podporují zavádění nových zkušebních metod, při nichž se nepoužívají zvířata. Stále však panuje nejistota, jaký je plný rozsah dopadů na lidské zdraví a životní prostředí, které mají kombinované účinky různých chemických látek (směsí), nanomateriálů, chemických látek, jež zasahují endokrinní (hormonální) systém (endokrinní disruptory), a chemických látek ve výrobcích. Výzkum svědčí o tom, že některé chemické látky mají vlastnosti endokrinních disruptorů, které mohou způsobit řadu nepříznivých účinků na zdraví a na životní prostředí, včetně co se týče vývoje dětí, a to potenciálně i ve velmi malých množstvích, což je důvodem uvažovat o opatřeních předběžné opatrnosti.

Ve světle této skutečnosti je třeba zvýšit úsilí s cílem zajistit, aby do roku 2020 byly veškeré příslušné látky vzbuzující mimořádné obavy, včetně látek s vlastnostmi endokrinních disruptorů, zapsány na kandidátský seznam látek podle nařízení REACH. Je nutno přijmout opatření, jež by tyto problémy řešila, zejména má-li Unie dostát cíli dohodnutému na světovém summitu o udržitelném rozvoji v roce 2002, znovu potvrzenému na konferenci Rio + 20 a uznanému také za cíl strategického přístupu k mezinárodnímu nakládání s chemickými látkami, totiž zajistit do roku 2020 „minimalizaci významných nežádoucích účinků“ chemických látek na lidské zdraví a životní prostředí a reagovat efektivním, účinným, jednotným a koordinovaným způsobem na nově vznikající problémy a výzvy.

Unie bude dále rozvíjet a zavádět přístupy k řešení kombinovaných účinků chemických látek a otázek bezpečnosti spojených s endokrinními disruptory ve veškerých příslušných právních předpisech Unie. Unie zejména vyvine harmonizovaná na nebezpečí založená kritéria pro identifikaci endokrinních disruptorů. Unie také stanoví komplexní přístup pro minimalizaci expozice nebezpečným látkám, včetně chemických látek ve výrobcích. Bezpečnost a udržitelné řízení nanomateriálů a materiálů s podobnými vlastnostmi budou zajištěny v rámci komplexního přístupu zahrnujícího posuzování a řízení rizik, poskytování informací a sledování. Jsou zde také obavy z možných dopadů, které by mohly mít na životní prostředí a lidské zdraví materiály, které obsahují částice takové velikosti, že nespádají do definice nanomateriálů, mohou však mít podobné vlastnosti jako nanomateriály. Tyto obavy by měly

(1) „Vysoké úrovně hluku“ jsou definovány jako úrovně hluku nad 55 dB v izofoně Lden a nad 50 dB v izofoně Lnight.

(2) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH), o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnice Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Úř. věst. L 396, 30.12.2006, s. 1).

(3) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnice 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006 (Úř. věst. L 353, 31.12.2008, s. 1).

(4) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 528/2012 ze dne 22. května 2012 o dodávání biocidních přípravků na trh a jejich používání (Úř. věst. L 167, 27.6.2012, s. 1).

(5) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnice Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (Úř. věst. L 309, 24.11.2009, s. 1).

být podrobněji prozkoumány při plánovaném přezkoumání definice nanomateriálů, které má provést Komise v roce 2014, na základě zkušeností a vědeckého a technologického vývoje. Tyto přístupy společně obohatí základnu znalostí o chemických látkách a zajistí předvídatelný rámec napomáhající rozvoji udržitelnějších řešení.

51. Rostoucí trh s bioprodukty, biochemickými látkami a biomateriály může mezitím přinášet výhody, například nižší emise skleníkových plynů a nové tržní příležitosti, je však třeba zajistit, aby celý životní cyklus těchto produktů byl udržitelný a nezhoršoval konkurenční boj o území nebo vodu ani nezvyšoval úroveň emisí.
52. Změna klimatu bude nadále zhoršovat problémy životního prostředí, neboť bude způsobovat delší období sucha a vlny veder, povodně, bouřky, lesní požáry a eroze půdy a pobřeží a také nové či virulentnější formy lidských, zvířecích nebo rostlinných chorob. Aby Unie byla odpovídajícím způsobem připravena čelit tlakům a změnám, které změna klimatu přinese, měla by přijmout specifická opatření, která posílí její environmentální, hospodářskou a společenskou odolnost. Vzhledem k tomu, že dopadům změny klimatu je a čím dále více bude vystavováno mnoho odvětví, otázky spojené s přizpůsobením se této změně a řízením rizik v případě katastrof musí být více začleněny do politik Unie.
53. Opatření zaměřená na posílení ekologické a klimatické odolnosti, například obnova ekosystémů a „zelená infrastruktura“, mohou mít navíc i významný sociálně-ekonomický přínos, mimo jiné pro veřejné zdraví. Odpovídajícím způsobem je třeba zvládnout součinnost a potenciální kompromisy mezi cíli v oblasti klimatu a jinými cíli v oblasti životního prostředí, jako je kvalita ovzduší. Například přechod na některá paliva s nižšími emisemi uhlíku v reakci na klimatické úvahy či úvahy o bezpečnosti dodávek by mohl vést k podstatnému zvýšení emisí suspendovaných částic a nebezpečných látek, zvláště když neexistují vhodné technologie snižování emisí.
54. S cílem chránit občany Unie před environmentálními tlaky a riziky ohrožujícími zdraví a dobré životní podmínky 7. akční program pro životní prostředí zajistí, aby do roku 2020:
 - a) byla výrazně zlepšena kvalita vnějšího ovzduší v Unii a přiblížila se úrovní doporučeným WHO, přičemž kvalita vnitřního ovzduší se již zlepšila a vyhovuje příslušným pokynům WHO;
 - b) bylo výrazně sníženo hlukové znečištění v Unii a přiblížilo se úrovní doporučeným WHO;
 - c) občané v celé Unii mohli požívat vysoké úrovně zdravotně nezávadné pitné vody a vody ke koupání;
 - d) ve všech příslušných právních předpisech Unie byly efektivně řešeny kombinované účinky chemických látek a otázky bezpečnosti spojené s endokrinními disruptory a aby byla posouzena a minimalizována rizika pro životní prostředí a zdraví, zejména v případě dětí, spojená s používáním nebezpečných látek, a to včetně chemických látek ve výrobcích; budou stanovena dlouhodobé akce za účelem dosažení cíle, kterým je netoxické životní prostředí;
 - e) používání přípravků na ochranu rostlin nemělo jakékoli škodlivé účinky na lidské zdraví ani nepříjemný vliv na životní prostředí a aby tyto přípravky byly používány udržitelným způsobem;
 - f) byly efektivně řešeny otázky bezpečnosti spojené s nanomateriály a materiály s podobnými vlastnostmi v rámci jednotného přístupu v různých právních předpisech;
 - g) byl zaznamenán zásadní pokrok v přizpůsobení se dopadům změny klimatu.

Za tímto účelem je zapotřebí zejména:

- i) zavést aktualizovanou politiku Unie v oblasti kvality ovzduší, která je v souladu s nejnovějšími vědeckými poznatky, a vytvořit a provést opatření zaměřená na boj proti znečištění ovzduší u zdroje s přihlédnutím k rozdílům mezi zdroji znečištění vnitřního a vnějšího ovzduší,
- ii) zavést aktualizovanou politiku Unie v oblasti hluku, která je v souladu s nejnovějšími vědeckými poznatky, a opatření zaměřená na snížení hluku u zdroje, a to včetně zlepšení v projektování měst,
- iii) zvýšit úsilí o provedení rámcové směrnice o vodách, směrnice o vodách ke koupání⁽¹⁾ a směrnice o pitné vodě⁽²⁾, zejména v případě malých dodavatelů pitné vody,
- iv) pokračovat v takovém provádění nařízení REACH, které zajistí vysokou úroveň ochrany lidského zdraví a životního prostředí a také volný pohyb chemických látek na vnitřním trhu, přičemž se zlepší konkurenceschopnost a inovace, a to se zřetelem ke specifickým potřebám malých a středních podniků. Vypracovat do roku 2018 strategii Unie pro netoxické životní prostředí, která je příznivá pro inovace a vytváření udržitelných náhražek včetně nechemických řešení, a vycházet při tom z horizontálních opatření, která mají být provedena do roku

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/7/ES ze dne 15. února 2006 o řízení jakosti vod ke koupání a o zrušení směrnice 76/160/EHS (Úř. věst. L 64, 4.3.2006, s. 37).

⁽²⁾ Směrnice Rady 98/83/ES ze dne 3. listopadu 1998 o jakosti vody určené k lidské spotřebě (Úř. věst. L 330, 5.12.1998, s. 32).

2015 s cílem zajistit: 1) bezpečnost vyráběných nanomateriálů a materiálů s podobnými vlastnostmi; 2) minimalizaci expozice endokrinním disruptorům; 3) vhodné regulační přístupy k řešení kombinovaných účinků chemických látek a 4) minimalizaci expozice chemickým látkám ve výrobcích, mimo jiné včetně dovážených výrobků, s cílem podporovat koloběh netoxických materiálů a snížit vnitřní expozici škodlivým látkám,

- v) monitorovat provádění právních předpisů Unie pro udržitelné používání biocidů a přípravků na ochranu rostlin a podle potřeby přezkoumat jejich ustanovení tak, aby aktuálně zohledňovala nové vědecké poznatky,
- vi) schválit a zavést strategii EU v oblasti přizpůsobení se změně klimatu, včetně začlenění otázek spojených s přizpůsobením se změně klimatu a řízením rizik v případě katastrof do klíčových politických iniciativ a odvětví Unie.

PODPŮRNÝ RÁMEC

55. K dosažení výše uvedených prioritních tematických cílů bude zapotřebí podpůrného rámce, který umožní přijetí účinných opatření. Za účelem zlepšení čtyř hlavních pilířů tohoto podpůrného rámce budou přijata opatření ke zlepšení způsobu plošného provádění právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí, k posílení základny vědeckých poznatků a podkladů pro politiku v oblasti životního prostředí; k zajištění investic a vytvoření správných pobídek k ochraně životního prostředí a konečně k lepšímu začlenění problematiky životního prostředí do jiných politik a k větší soudržnosti politiky v oblasti životního prostředí samotné i její soudržnosti s jinými politikami. Uvedená horizontální opatření budou pro politiku Unie v oblasti životního prostředí přínosná i nad rámec oblasti působnosti a časového harmonogramu tohoto 7. akčního programu pro životní prostředí.

Prioritní cíl č. 4: Maximalizovat přínos právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí zlepšením jejich provádění

56. Kromě značných výhod pro zdraví a životní prostředí jsou výhody plynoucí ze zajištění řádného provádění právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí tři: vytvoření rovných podmínek pro hospodářské subjekty působící na jednotném trhu, podněcování inovací a podpora výhod spojených s prvenstvím evropských společností v mnoha odvětvích na trhu. Náklady spojené s neprovedením právních předpisů jsou oproti tomu vysoké a obecně se odhadují přibližně na 50 miliard EUR ročně, do čehož jsou zahrnuty i náklady související s řízením o nesplnění povinnosti⁽¹⁾. Jen v roce 2009 bylo zaznamenáno 451 případů nesplnění povinnosti týkajících se právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí, v roce 2011 bylo nahlášeno dalších 299 případů spolu se zahájením dalších 114 nových řízení⁽²⁾, čímž se *acquis* v oblasti životního prostředí stalo oblastí práva EU s nejvyšším počtem řízení o nesplnění povinnosti. Komise rovněž dostává četné stížnosti přímo od občanů Unie, z nichž lze mnohé lépe řešit na úrovni členského státu nebo na úrovni místní.
57. Lepšímu provádění *acquis* Unie v oblasti životního prostředí na úrovni členských států bude proto v nadcházejících letech dána absolutní priorita. V provádění panují značné rozdíly jak mezi členskými státy, tak uvnitř těchto států. Ty, kdo se podílejí na provádění právních předpisů v oblasti životního prostředí na unijní, národní, regionální a místní úrovni, je třeba vybavit vědomostmi, nástroji a kapacitou, které výhody plynoucí z těchto právních předpisů znásobí alepší řízení procesu vymáhání.
58. Velký počet řízení o nesplnění povinnosti, stížností a petic v oblasti životního prostředí ukazuje na potřebu efektivního a proveditelného systému kontrol a vyvážených pravomocí na vnitrostátní úrovni, který by problémy spojené s prováděním pomohl zjišťovat a řešit, jakož i na opatření, která by především vzniku těchto problémů zabránila, například kontakt mezi správními orgány, které za provádění odpovídají, a odborníky ve fázi vývoje politiky. V tomto ohledu se úsilí v období do roku 2020 zaměří na zlepšení ve čtyřech klíčových oblastech.
59. Zaprvé, lepší se způsob sběru a šíření znalostí o provádění s cílem pomoci široké veřejnosti a odborníkům v oblasti životního prostředí plně porozumět účelu a výhodám právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí a tomu, jak národní a místní správy naplňují závazky Unie⁽³⁾. Ke splnění tohoto cíle by mohlo přispět vhodné použití dostupných online nástrojů. Zvláštní pozornost bude věnována problémům spojeným s prováděním, které jsou specifické pro jednotlivé členské státy, podobně jako v případě individuálního přístupu uplatněného během evropského semestru. Například budou vypracovány partnerské prováděcí dohody mezi Komisí a jednotlivými členskými státy, zabývající se různými otázkami, například kde získat finanční podporu pro provádění a lepší informační systémy pro sledování dosaženého pokroku. S cílem maximalizovat efektivitu tohoto přístupu by měly členské státy podle potřeby a v souladu se svými právními předpisy podněcovat k účasti i místní a regionální orgány. Dialog a sdílení informací s cílem zlepšit provádění právních předpisů v praxi usnadní technická platforma pro spolupráci v oblasti životního prostředí, kterou zřídil Výbor regionů společně s Komisí.

⁽¹⁾ Náklady neprovedení *acquis* v oblasti životního prostředí („The costs of not implementing the environmental *acquis*“) (COWI 2011).

⁽²⁾ Dvacátá devátá výroční zpráva Komise o kontrole uplatňování práva EU (2011) (KOM(2012) 714).

⁽³⁾ KOM(2012) 95.

60. Zadruhé, Unie rozšíří požadavky týkající se inspekce a dohledu na větší okruh právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí a dále rozvine kapacitu pro podporu inspekce na úrovni Unie, a to na základě existujících struktur, mimo jiné proto, aby mohla reagovat na žádosti členských států o pomoc, aby byla schopna řešit situace, v nichž existují odůvodněné obavy, a usnadnila spolupráce v rámci celé Unie. Je třeba vybízet k posílenému vzájemnému hodnocení a sdílení osvědčených postupů a také k dohodám o společných inspekcích v členských státech na jejich žádost.
61. Zatřetí se tam, kde je to nutné, zlepši způsob, jakým jsou na vnitrostátní úrovni vyřizovány a řešeny stížnosti na provádění právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí.
62. Začtvrté, občané Unie budou mít účinný přístup ke spravedlnosti v záležitostech životního prostředí a účinnou právní ochranu v souladu s Aarhouskou úmluvou a vývojem, který přinesl vstup Lisabonské smlouvy a nedávnejší judikatury Soudního dvora Evropské unie v platnost. Jako alternativa k soudnímu řízení bude rovněž podporováno mimosoudní řešení sporů.
63. Obecná úroveň správy v oblasti životního prostředí v celé Unii bude dále zlepšena posílením spolupráce na úrovni Unie i na mezinárodní úrovni mezi odborníky, kteří pracují na ochraně životního prostředí, včetně právníků zastupujících vlády, státních zástupců, veřejných ochránců práv, soudců a inspektorů, například v rámci sítě Evropské unie pro provádění a vymáhání práva v oblasti životního prostředí (IMPEL), a tím, že tito odborníci budou podporováni ve sdílení osvědčených postupů.
64. Kromě toho, že Komise bude členským státům nápomocna při zlepšování jejich souladu s právními předpisy⁽¹⁾, bude svým dílem nadále přispívat k tomu, aby tyto právní předpisy odrážely nejnovější vědecké poznatky, braly v potaz zkušenosti na úrovni členských států s praktickým naplňováním závazků Unie, byly koherentní a vhodné ke svému účelu. Obecně platí, že právní závazky, které jsou dostatečně jasné a přesné a jejichž harmonizované plnění ve všech členských státech je pokládáno za neúčinnější způsob, jak dosáhnout cílů Unie, budou zakotveny v nařízeních s přímými a měřitelnými účinky a povedou k menší nejednotnosti v provádění. Komise zintenzivní využívání srovnávacích tabulek a jiných prostředků veřejného sledování pokroku, jehož členské státy dosáhly při provádění konkrétních právních předpisů.
65. S cílem maximalizovat přínos právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí zlepšením jejich provádění 7. akční program pro životní prostředí zajistí, aby do roku 2020:
- a) měla veřejnost, v souladu s Aarhouskou úmluvou přístup k jasným informacím o tom, jak jsou právní předpisy Unie v oblasti životního prostředí prováděny;
 - b) se zvýšilo dodržování konkrétních právních předpisů v oblasti životního prostředí;
 - c) bylo posíleno dodržování právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí na všech úrovních správy a aby byly zaručeny rovné podmínky na vnitřním trhu;
 - d) byla posílena důvěra občanů v právní předpisy Unie v oblasti životního prostředí a jejich prosazování;
 - e) bylo usnadněno uplatňování zásady účinné právní ochrany občanů a jejich organizací.

Za tímto účelem je zapotřebí zejména:

- i) zajistit, aby systémy na vnitrostátní úrovni aktivně šířily informace o tom, jak jsou právní předpisy Unie v oblasti životního prostředí prováděny, společně s přehledem výsledků jednotlivých členských států na úrovni Unie,
- ii) vypracovat partnerské prováděcí dohody na dobrovolném základě mezi členskými státy a Komisí a zapojit do nich tam, kde je to vhodné, také místní a regionální orgány,
- iii) rozšířit závazná kritéria pro výkon efektivních inspekcí a dohledu členských států na širší soubor právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí a dále rozvinout kapacitu pro podporu inspekce na úrovni Unie, a to na základě existujících struktur, opírající se o síť odborníků, jako je Evropská síť pro provádění práva v oblasti životního prostředí, a posílením vzájemných hodnocení a sdílením osvědčených postupů s cílem zvýšit účinnost a účelnost inspekcí,
- iv) zajistit na vnitrostátní úrovni jednotné a účinné mechanismy vyřizování stížností na provádění právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí,

⁽¹⁾ KOM(2008) 773.

- v) zajistit, aby vnitrostátní předpisy o přístupu ke spravedlnosti vycházely z judikatury Soudního dvora Evropské unie. Podpořit mimosoudní řešení sporů jako prostředek ke smírnému a efektivnímu řešení sporů v oblasti životního prostředí.

Prioritní cíl č. 5: Zlepšit znalostní a faktickou základnu pro politiku Unie v oblasti životního prostředí

66. Politika Unie v oblasti životního prostředí je založena na monitorování životního prostředí, environmentálních údajích, ukazatelích a posouzeních spojených s prováděním právních předpisů Unie, jakož i na formálním vědeckém výzkumu a vědeckých iniciativách občanů. V rozšíření této znalostní základny bylo dosaženo výrazného pokroku stejně jako ve zvyšování povědomí a důvěry tvůrců politik a veřejnosti ve fakta, z nichž politika vychází, včetně politik, v nichž byla uplatněna zásada předběžné opatrnosti. To usnadnilo lepší porozumění složitým environmentálním a společenským problémům.
67. Měla by být přijata opatření na úrovni Unie a na mezinárodní úrovni zaměřená na další posílení a lepší propojení vědy a politiky a zapojení občanů, například jmenováním hlavních vědeckých poradců, což Komise a některé členské státy již učinily, nebo lepším využíváním orgánů nebo subjektů specializujících se na přizpůsobování vědeckých poznatků pro veřejnou politiku, jako jsou vnitrostátní agentury pro životní prostředí, Evropská agentura pro životní prostředí (EEA) a Evropská informační a pozorovací síť pro životní prostředí (EIONET).
68. Tempo současného vývoje a nejistota provázející pravděpodobné budoucí trendy však vyžadují další kroky k zachování a posílení této znalostní a faktické základny, aby bylo zajištěno, že politika v Unii bude i nadále vycházet z důkladného porozumění stavu životního prostředí, možností reakce a jejich důsledků.
69. V posledních desetiletích se zlepšil sběr a využívání informací a statistických údajů o životním prostředí na úrovni Unie a na celostátní, regionální a místní úrovni, ale i v celosvětovém měřítku. Sběr a kvalita údajů se však stále velmi různí a množství zdrojů může přístup k těmto údajům ztížit. Z tohoto důvodu jsou nezbytné soustavné investice pro zajištění toho, aby ti, kdo jsou zapojeni do tvorby a provádění politik, měli k dispozici spolehlivé, srovnatelné a zaručeně kvalitní údaje a ukazatele. Systémy informací o životním prostředí musí být navrženy tak, aby umožňovaly snadné začlenění aktuálních informací o nových tématech. Měla by být dále rozvíjena celounijní výměna elektronických údajů, s dostatkem flexibility pro zahrnutí nových oblastí.
70. Další uplatňování zásady „vytvořit jednou, používat často“ zakotvené v systému sdílení informací o životním prostředí⁽¹⁾ a další provádění společných přístupů a norem získávání a porovnávání konzistentních prostorových informací v rámci systémů INSPIRE⁽²⁾ a Copernicus⁽³⁾ a dalších evropských systémů informací o životním prostředí (například Evropský informační systém pro biologickou rozmanitost (BISE) a Evropský systém informací o vodě (WISE) pomůže předejít zdvojení úsilí a odstraní zbytečnou administrativní zátěž veřejných orgánů, čemuž napomůže i snaha o zefektivnění povinností podávání zpráv podle různých relevantních právních předpisů. Je rovněž třeba dosáhnout pokroku ve zlepšování dostupnosti a harmonizace statistických údajů, včetně údajů o odpadech. Členské státy by měly informace shromážděné pro účely posouzení dopadů plánů, programů a projektů na životní prostředí (například prostřednictvím posuzování vlivů na životní prostředí nebo strategického posuzování vlivů) více zpřístupnit veřejnosti.
71. Ve znalostech lze stále pozorovat zásadní nedostatky a některé z nich se přímo týkají prioritních cílů 7. akčního programu pro životní prostředí. Investice do dalšího sběru údajů a výzkumu, který tyto nedostatky odstraní, jsou tedy nezbytné pro to, aby veřejné orgány a podniky měly solidní základ pro přijímání rozhodnutí plně odražejících skutečné sociální, ekonomické a environmentální přínosy a náklady. Nejpatrnějších je pět nedostatků:
- 1) Nedostatky v údajích a znalostech – je nutné, aby pokročilý výzkum odstranil tyto nedostatky, a jsou potřebné odpovídající nástroje modelování pro lepší pochopení složitých otázek souvisejících se změnami životního prostředí, jako jsou dopady změny klimatu a přírodních katastrof, důsledky úbytku druhů pro ekosystémové služby, environmentální prahové hodnoty a ekologické body zlomu. Ačkoli dostupné důkazy plně opodstatňují předběžná opatření přijatá v těchto oblastech, vývoj nevhodnějších řešení bude podpořen dalším výzkumem mezních možností naší planety, systémových rizik a schopnosti naší společnosti se s nimi vyrovnat. To by mělo zahrnovat investice do odstraňování nedostatků v údajích a znalostech, mapování a posuzování ekosystémových služeb a porozumění podpůrné úloze, kterou v případě takových služeb sehrává biologická rozmanitost, a dále tomu, jak se biologická rozmanitost přizpůsobuje změně klimatu a jaký má úbytek biologické rozmanitosti vliv na lidské zdraví.

⁽¹⁾ KOM(2008) 46.

⁽²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/2/ES oze dne 14. března 2007 o zřízení Infrastruktury pro prostorové informace v Evropském společenství (INSPIRE) (Úř. věst. L 108, 25.4.2007, s. 1).

⁽³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 911/2010 ze dne 22. září 2010 o Evropském programu monitorování Země (GMES) a jeho počátečních provozních činnostech (2011–2013) (Úř. věst. L 276, 20.10.2010, s. 1) a KOM(2013) 312 obsahující návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zřízení programu Copernicus a o zrušení nařízení (EU) č. 911/2010.

- 2) Přechod k inkluzivní zelené ekonomice vyžaduje náležité uvážení interakce sociálně-ekonomických a environmentálních faktorů. Lepší porozumění udržitelným modelům spotřeby a výroby a tomu, jak přesněji zohledňovat náklady a přínosy vyplývající z přijetí nebo náklady vyplývající z nepřijetí opatření, jak změny v chování jednotlivců nebo společnosti přispívají k výsledkům v oblasti ochrany životního prostředí a jak životní prostředí v Evropě ovlivňují globální megatrendy, může pomoci lépe orientovat politické iniciativy na účinnější využívání zdrojů a zmírňování tlaků na životní prostředí.
- 3) Důsledky endokrinních disruptorů, směsí, kombinovaných účinků chemických látek, některých chemických látek ve výrobcích a některých nanomateriálů pro lidské zdraví a životní prostředí stále obklopuje nejistota. Odstranění zbývajících nedostatků ve znalostech může urychlit rozhodování a umožnit další rozvoj *acquis* týkajícího se chemických látek s cílem zaměřit se na problematické oblasti a také pomoci podnítit udržitelnější přístup k používání chemických látek. Mělo by se uvažovat o celounijní databázi s cílem zvýšit transparentnost a regulační dohled nad nanomateriály. Lepší porozumění environmentálním faktorům a úrovním expozice ovlivňujícím lidské zdraví a životní prostředí by umožnilo přijetí preventivních politických opatření. Cílené biologické monitorování člověka, je-li opodstatněno specifickými obavami, může poskytnout orgánům komplexnější pohled na skutečnou expozici populace znečišťujícím látkám, zvláště citlivých skupin populace, jako jsou děti, a může poskytnout lepší podklady pro návod ke vhodným reakcím.
- 4) S cílem vyvinout komplexní přístup pro minimalizaci expozice nebezpečným látkám, zejména u zranitelných skupin, jako jsou děti a těhotné ženy, bude vytvořena základna znalostí o expozici chemickým látkám a chemické toxicitě. To spolu s vytvořením návodné dokumentace pro zkušební metody a metodiky posuzování rizika urychlí účinné a náležité rozhodování, které je příznivé pro inovace a vytváření udržitelných náhražek včetně nechemických řešení.
- 5) Aby všechna odvětví mohla přispět k úsilí o ochranu klimatu, je nutné vytvořit jasný přehled o měření emisí skleníkových plynů, monitorování těchto emisí a sběru údajů o těchto emisích, neboť tento přehled je v současné době v klíčových odvětvích neúplný.

Iniciativa Horizont 2020 umožní soustředit výzkumné úsilí a uvolnit evropský potenciál inovací tím, že spojí zdroje a znalosti z různých oblastí a oborů jak v rámci Unie, tak na mezinárodní úrovni.

72. Otázky, jež se nově objevují v souvislosti s tím, že rychlý vývoj technologií předbílá vývoj politický, například v případě nanomateriálů a materiálů s podobnými vlastnostmi nebo nekonvenčních zdrojů energie, zachycování a ukládání uhlíku a elektromagnetických vln, přinášejí problémy v oblasti řízení rizik a mohou vést ke střetu zájmů či potřeb a různým očekáváním. To může způsobit větší obavy veřejnosti a její možnou zdrženlivost vůči novým technologiím. Je proto třeba vést širší, explicitní společenskou debatu o environmentálních rizicích a možných kompromisech, jež jsme ochotni akceptovat vzhledem k mnohdy neúplným nebo nejistým informacím o nových rizicích a způsobu, jak s nimi nakládat. Systematický přístup k řízení environmentálních rizik zlepší schopnost Unie zaznamenávat technologický vývoj a včas na něj reagovat a zároveň poskytovat potřebné ujištění veřejnosti.
73. S cílem zlepšit znalostní a faktickou základnu pro politiku Unie v oblasti životního prostředí 7. akční program pro životní prostředí zajistí, aby do roku 2020:
 - a) tvůrci politik a zúčastněné strany měli informovanější základ pro vývoj a provádění politiky v oblasti životního prostředí a klimatu, včetně porozumění environmentálním dopadům lidských činností a měření nákladů a přínosů činnosti a nákladů nečinnosti;
 - b) naše porozumění novým rizikům v oblasti životního prostředí a klimatu a naše schopnost tato rizika hodnotit a řídit doznala značného zlepšení;
 - c) bylo posíleno propojení politiky a vědy v oblasti životního prostředí, včetně přístupnosti údajů pro občany a příspěvku k vědeckým iniciativám občanů;
 - d) byl zvýšen vliv Unie a jeho členských států na mezinárodních fórech zabývajících se vztahem vědy a politiky s cílem zlepšit znalostní základnu pro mezinárodní politiku v oblasti životního prostředí.

Za tímto účelem je zapotřebí zejména:

- i) koordinovat, sdílet a podporovat výzkumné úsilí na úrovni Unie a členských států a soustředit je na řešení klíčových nedostatků ve znalostech o životním prostředí, včetně rizik překročení environmentálních bodů zlomu a hranic možností naší planety,
- ii) přijmout systematický a integrovaný přístup k řízení rizik, zejména ve vztahu k hodnocení a řízení nových a nově se objevujících oblastí politiky a s nimi souvisejících rizik, a také pokud jde o přiměřenost a koherence příslušných regulačních kroků. To by mohlo pomoci podnítit další výzkum rizik nových výrobků, postupů a technologií,

- iii) zjednodušit, zefektivnit a modernizovat sběr, řízení, sdílení a opětovné použití údajů a informací o životním prostředí a změně klimatu, včetně vytvoření a zavedení evropského systému sdílení informací o životním prostředí,
- iv) vytvořit komplexní základnu znalostí o expozici chemickým látkám a chemické toxicitě, která obsahuje údaje, které pokud možno nebyly získány testováním na zvířatech. Pokračovat v koordinovaném přístupu Unie, pokud jde o biologické monitorování člověka a životního prostředí a ve vhodných případech normalizovat výzkumné protokoly a kritéria posuzování,
- v) zintenzívnit spolupráci na mezinárodní úrovni a na úrovni Unie a členských států v otázce propojení vědy a politiky v oblasti životního prostředí.

Prioritní cíl č. 6: zajistit investice pro politiku v oblasti životního prostředí a klimatu a řešit environmentální externalitu

74. Úsilí nezbytné k dosažení cílů uvedených v 7. akčním programu pro životní prostředí si vyžádá odpovídající investice z veřejných a soukromých zdrojů. Přestože se mnoho zemí snaží vyrovnat s hospodářskou a finanční krizí, potřeba hospodářských reforem a snížení veřejného dluhu zároveň nabízejí nové příležitosti k rychlému přechodu na bezpečné a udržitelné nízkouhlíkové hospodářství účinně využívající zdroje.
75. Přilákání investic do některých oblastí je v současné době obtížné, zejména z důvodu neexistence nebo zkrácení cenových signálů vyplývajících z toho, že nebyly řádně zohledněny náklady na ochranu životního prostředí nebo že byly přiděleny veřejné dotace na činnosti škodlivé pro životní prostředí.
76. Unie a členské státy budou muset nastolit vhodné podmínky pro zajištění řádného řešení environmentálních externalit, včetně správných tržních signálů pro soukromý sektor; vše s náležitým ohledem na případné nepříznivé sociální dopady. To bude znamenat systematictější uplatňování zásady „znečišťovatel platí“, zejména postupným ukončováním dotací, které škodí životnímu prostředí, na úrovni Unie a členských států, vedeným Komisí, s použitím přístupu založeného na aktivní činnosti, mimo jiné prostřednictvím evropského semestru a se zvážením fiskálních opatření na podporu udržitelného využívání zdrojů, například přesunu daňové zátěže z trhu práce na znečištění. Jelikož přírodní zdroje jsou stále vzácnější, ekonomické výnosy a zisky spojené s jejich vlastnictvím nebo výhradním využíváním se mohou zvýšit. Veřejná intervence, která zajistí, aby tyto výnosy nebyly nadměrné a aby byly zohledněny externality, povede k účinnějšímu využívání těchto zdrojů, napomůže předcházet narušení trhu a bude zdrojem veřejných příjmů. V rámci evropského semestru budou sledovány priority v oblasti životního prostředí a klimatu, mimo jiné pomocí hlavních ukazatelů v případě, že tyto priority budou mít význam pro perspektivu udržitelného růstu jednotlivých členských států, jimž jsou určena specifická doporučení. Na úrovni Unie a na úrovni vnitrostátní by měly být ve větší míře využívány další tržní nástroje, například platby za ekosystémové služby, podporující zapojení soukromého sektoru a udržitelnou správu přírodního bohatství.
77. Soukromý sektor, a zejména malé a střední podniky, by měl být rovněž vybízen k tomu, aby využil příležitostí, které mu nabízí nový finanční rámec Unie, k většímu zapojení do společného úsilí o dosažení cílů v oblasti životního prostředí a klimatu, zejména ve vztahu k ekologickým inovacím a zavádění nových technologií. V rámci evropského inovačního partnerství by měly být podporovány iniciativy veřejného a soukromého sektoru týkající se ekologických inovací, například inovační partnerství v oblasti vodohospodářství⁽¹⁾. Díky novému rámci pro inovační finanční nástroje⁽²⁾ by měl být soukromému sektoru usnadněn přístup k financování investic do životního prostředí, zejména pokud jde o biologickou rozmanitost a změnu klimatu. Evropské podniky by pak měly být vybízeny i k tomu, aby informace o životním prostředí zveřejňovaly v rámci svého finančního výkaznictví, a to ve větší míře, než jakou od nich požadují stávající právní předpisy Unie⁽³⁾.
78. Komise ve svých návrzích víceletého finančního rámce Unie na období 2014–2020 posílila přednostní začlenění cílů v oblasti životního prostředí a klimatu do všech finančních nástrojů Unie, aby členským státům umožnila dosáhnout souvisejících cílů. Zároveň navrhla zvýšit výdaje související s oblastí klimatu na nejméně 20 % z celkového rozpočtu. V klíčových oblastech politiky, jako je zemědělství, rozvoj venkova a politika soudržnosti, by měly být zvýšeny pobídky k poskytování veřejných statků a služeb prospěšných pro životní prostředí a financování by mělo mít vazbu na splnění předběžných podmínek vztahujících se k životnímu prostředí, včetně podpůrných („doprovodných“) opatření. To by mělo zajistit, aby byly finanční prostředky vynakládány efektivněji a v souladu s cíli souvisejícími se životním prostředím a klimatem. Tyto návrhy předpokládají, že na politiky Unie budou poskytnuty koherentní finanční zdroje určené na provádění a další finanční prostředky pro oblast životního prostředí a změny klimatu, aby byl efektivně zajištěn konkrétní a konzistentní přínos v terénu.
79. Kromě výše uvedeného začleňování umožní program LIFE⁽⁴⁾ finanční prostředky na podporu opatření v oblasti životního prostředí a klimatu kombinovat a uvést je do většího souladu s politickými prioritami strategičtějším a nákladově efektivnějším způsobem, a to spuštěním řady projektů, včetně „integrovaných projektů“.

⁽¹⁾ KOM(2012) 216.

⁽²⁾ KOM(2011) 662.

⁽³⁾ KOM(2011) 681.

⁽⁴⁾ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zřízení programu pro životní prostředí a oblast klimatu (KOM(2011) 874, 2011/0428(COD))

80. Dalším zdrojem investic je navýšený kapitál poskytnutý Evropské investiční bance (EIB) v rámci Paktu pro růst a zaměstnanost z roku 2012 ⁽¹⁾, který by měl být použit v souladu s cíli Unie v oblasti životního prostředí a klimatu.
81. Zkušenosti získané během programového období 2007–2013 ukazují, že ačkoliv byly na životní prostředí vyčleněny značné finanční prostředky, jejich využití na všech úrovních bylo velmi nerovnoměrné, což potenciálně ohrožuje dosažení dohodnutých cílů. Aby se tato zkušenost neopakovala, měly by členské státy začlenit cíle v oblasti životního prostředí a klimatu do svých strategií financování a programů pro hospodářskou, sociální a územní soudržnost, rozvoj venkova a námořní politiku, dát prioritu včasnému vynakládání finančních prostředků na potřeby životního prostředí a změny klimatu a posílit pravomoc prováděcích orgánů k zajištění nákladově efektivních a udržitelných investic s cílem zajistit nezbytnou odpovídající finanční podporu investic do těchto oblastí.
82. Kromě toho je obtížné zpětně sledovat výdaje na biologickou rozmanitost a oblast klimatu. K posouzení pokroku dosaženého při plnění těchto cílů by měl být vytvořen systém zpětného sledování a vykazování na úrovni Unie a členských států. Vytvoření takového systému je důležité z hlediska celkového úsilí, jež Unie vynakládá v souvislosti s mnohostrannými smlouvami v oblasti změny klimatu a biologické rozmanitosti. V tomto ohledu Unie přispěje k mezivládnímu procesu zahájenému na konferenci Rio + 20 s cílem posoudit potřebu finančních prostředků a navrhnout možnosti pro vytvoření efektivní strategie financování udržitelného rozvoje.
83. Nadále by se mělo pracovat na vývoji ukazatelů nutných ke sledování ekonomického pokroku, které doplňují hrubý domácí produkt (HDP) a jdou nad jeho rámec. Zajištění transparentních, udržitelných investic závisí na řádném ocenění environmentálních statků. Pro politická a investiční rozhodnutí bude zapotřebí dalšího úsilí při stanovení hodnoty našich ekosystémů a vyčíslování nákladů na jejich vyčerpávání, jakož i odpovídajících pobídek. Bude třeba zintenzívnit práci na vytvoření systému environmentálních účtů, včetně fyzických a peněžních účtů pro přírodní bohatství a ekosystémové služby. To je v souladu se závěry konference Rio + 20, které uznávají potřebu širších měřítek pokroku umožňujících měřit dobré životní podmínky a udržitelnost, jež by doplnila HDP.
84. S cílem zabezpečit investice pro politiku v oblasti životního prostředí a klimatu a řešit environmentální externality 7. akční program pro životní prostředí a klimatu, aby do roku 2020:
- bylo cílů politiky v oblasti životního prostředí a klimatu dosaženo nákladově efektivním způsobem a aby tyto cíle byly zaštitěny odpovídajícím financováním;
 - byly zvýšeny finanční prostředky veřejného a soukromého sektoru určené na výdaje související s životním prostředím a oblastí klimatu;
 - byla řádně posouzena hodnota přírodního bohatství a ekosystémových služeb a také náklady vyplývající z jejich znehodnocování a aby to vše bylo vzato v úvahu při tvorbě politiky a investování.

Za tímto účelem je zapotřebí zejména:

- bez odkladu zahájit postupné odstraňování dotací, které škodí životnímu prostředí, na úrovni Unie a členských států a podat zprávu o pokroku prostřednictvím národních programů reforem; zvýšit používání tržních nástrojů, jako jsou daňové politiky členských států, stanovení cen a poplatků, a rozšířit trhy s environmentálními výrobky a službami, a to s náležitým ohledem na nepříznivé sociální dopady, s použitím přístupu založeného na aktivní činnosti, podporovaného a monitorovaného Komisí mimo jiné prostřednictvím evropského semestru,
- usnadnit vytváření a přístup k inovačním finančním nástrojům a finančním prostředkům pro ekologické inovace,
- odpovídajícím způsobem zohlednit priority politiky v oblasti životního prostředí a klimatu a strategie financování s cílem podpořit hospodářskou, sociální a územní soudržnost,
- vyvíjet patřičné úsilí o plné a účinné vynakládání dostupných finančních prostředků Unie na environmentální opatření, mimo jiné výrazným zlepšením jejich každoročního využívání podle víceletého finančního rámce Unie na období 2014–2020 a vyčleněním 20 % rozpočtových prostředků na zmírnění dopadů změny klimatu a přizpůsobení se této změně, a to přednostním začleněním opatření v oblasti klimatu a propojením těchto finančních prostředků s jasnými referenčními hodnotami, stanovenými cíli, sledováním a podáváním zpráv,
- do roku 2014 vytvořit a používat systém vykazování a zpětného sledování výdajů souvisejících se životním prostředím v rozpočtu Unie, zejména výdajů v oblasti změny klimatu a biologické rozmanitosti,
- začlenit hlediska životního prostředí a klimatu do procesu evropského semestru, má-li to význam pro vyhlídky jednotlivých členských států na udržitelný růst a je-li to vhodné pro specifická doporučení jednotlivým zemím,

⁽¹⁾ Závěry Evropské rady ze dne 29. června 2012 (EUCO 76/12).

- vii) vytvořit a uplatňovat alternativní ukazatele, které doplňují HDP a jdou nad jeho rámec, s cílem sledovat udržitelnost našeho pokroku a pokračovat v začleňování ekonomických ukazatelů do ukazatelů environmentálních a sociálních, včetně prostřednictvím účetnictví pro přírodní bohatství,
- viii) dále rozvíjet systém plateb za ekosystémové služby a podněcovat k jeho používání,
- ix) zavést pobídky a metodiky, které budou stimulovat společnosti k měření environmentálních nákladů své podnikatelské činnosti a zisků plynoucích z využívání environmentálních služeb a ke zveřejňování informací souvisejících se životním prostředím v jejich výročních zprávách. Vybízet společnosti, aby uplatňovaly náležitou pečlivost v celém svém dodavatelském řetězci.

Prioritní cíl č. 7: Zlepšit začlenění problematiky životního prostředí a soudržnost politik

85. Ačkoli zahrnutí požadavků na ochranu životního prostředí do jiných politik a činností Unie požaduje Smlouva již od roku 1997, celkový stav životního prostředí v Evropě naznačuje, že bytí je dosavadní pokrok v některých oblastech chvályhodný, nepostačuje ke zvrácení všech negativních trendů. Dosažení mnoha prioritních cílů 7. akčního programu pro životní prostředí si vyžádá ještě efektivnější začlenění hledisek životního prostředí a klimatu do jiných politik, jakož i soudržnější, společné politické přístupy, které přinášejí mnohé výhody. To by mělo přispět k tomu, aby složité kompromisy byly řešeny v rané fázi, a nikoli ve fázi provádění, a aby bylo možné efektivněji mírnit nevyhnutelné dopady. Potřebná opatření by měla být vytvořena včas, aby bylo zajištěno, že budou splněny příslušné cílové hodnoty. Účinným nástrojem, který zajistí, aby požadavky na ochranu životního prostředí byly začleněny do plánů a programů, jakož i projektů, je správné uplatňování směrnice o strategickém posuzování vlivů na životní prostředí⁽¹⁾ a směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí⁽²⁾.
86. Obzvláště důležitou úlohu při posuzování dopadů na životní prostředí a při ochraně, zachovávání a rozvíjení přírodního bohatství, a rovněž za účelem dosažení větší odolnosti vůči dopadům změny klimatu a přírodním katastrofám, plní místní a regionální orgány, jež zpravidla odpovídají za rozhodování o využití území a mořských oblastí.
87. Zamýšlené rozšíření energetických a dopravních sítí, včetně infrastruktury na moři, bude muset být slučitelné s potřebami a povinnostmi v oblasti ochrany přírody a přizpůsobení se změně klimatu. Začlenění zelené infrastruktury do příslušných plánů a programů může pomoci překonat fragmentaci stanovišť a zachovat nebo obnovit ekologickou propojenost, zvýšit odolnost ekosystémů, a tím zajistit trvalé poskytování ekosystémových služeb, včetně sekvence uhlíku a přizpůsobení se změně klimatu, a zároveň vytvářet zdravější životní prostředí a rekreační oblasti ku prospěchu člověka.
88. 7. akční program pro životní prostředí zahrnuje řadu prioritních cílů, jež mají toto začlenění posílit. Komise do svých návrhů reforem společné zemědělské politiky, společné rybářské politiky, politiky v oblasti transevropských sítí a politiky soudržnosti zahrnula opatření, která začlenění problematiky životního prostředí a udržitelnosti více podporují. Aby byl 7. akční program pro životní prostředí úspěšný, měly by tyto politiky nadále přispívat k plnění cílů souvisejících se životním prostředím. Podobně platí, že úsilí primárně zaměřené na zlepšení stavu životního prostředí by mělo být pokud možno vynakládáno tak, aby byl zajištěn související přínos i pro jiné politiky. Například cílem snahy o obnovu ekosystémů může být pomoc stanovištím a druhům a sekvence oxidu uhličitého, a zároveň lepší poskytování ekosystémových služeb životně důležitých pro řadu hospodářských odvětví, například opylování nebo čištění vody v zemědělství, a vytváření zelených pracovních míst.
89. S cílem zlepšit začlenění problematiky životního prostředí a soudržnost politik 7. akční program pro životní prostředí zajistí, aby do roku 2020:
- a) odvětvové politiky na úrovni Unie a členských států byly vytvářeny a prováděny způsobem, který podporuje příslušné cíle související se životním prostředím a klimatem.
- Za tímto účelem je zapotřebí zejména:
- i) začlenit podmínky a pobídky související se životním prostředím a klimatem do politických iniciativ, včetně přezkumů a reforem stávající politiky, jakož i do nových iniciativ na úrovni Unie a členských států,
 - ii) provádět posouzení *ex-ante* týkající se environmentálních, sociálních a ekonomických dopadů politických iniciativ na patřičné úrovni Unie a členských států s cílem zajistit jejich soudržnost a efektivnost,
 - iii) v plném rozsahu provést směrnici o strategickém posuzování vlivů na životní prostředí a směrnici o posuzování vlivů na životní prostředí,

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (Úř. věst. L 197, 21.7.2001, s. 30).

⁽²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. L 26, 28.1.2012, s. 1).

- iv) využívání informací z hodnocení ex post souvisejících se zkušenostmi s prováděním *acquis* v oblasti životního prostředí s cílem zlepšit jeho konzistenci a koherenci,
- v) zabývat se možnými kompromisy ve všech politikách s cílem maximalizovat součinnost a zabránit, omezit a pokud možno napravit neúmyslné negativní účinky na životní prostředí.

REAKCE NA MÍSTNÍ, REGIONÁLNÍ A GLOBÁLNÍ VÝZVY

Prioritní cíl č. 8: Posílit udržitelnost měst v Unii

90. Unie je hustě osídlená a je pravděpodobné, že do roku 2020 bude 80 % populace Unie žít v městských a příměstských oblastech. Kvalita života tak bude přímo ovlivněna stavem životního prostředí ve městech. Dopady měst na životní prostředí se projevují i daleko za jejich fyzickými hranicemi, neboť města jsou v uspokojování poptávky po potravinách, energii, prostoru a zdrojích a v nakládání s odpadem do značné míry odkázána na příměstské a venkovské regiony.
91. Většina měst čelí řadě společných základních environmentálních problémů, mezi něž patří záležitosti týkající se kvality ovzduší, vysoké úrovně hluku, dopravní zácpy, emise skleníkových plynů, úbytek a zhoršování biologické rozmanitosti, nedostatek vody, povodně a bouře, ubývání zelených ploch, kontaminované lokality, opuštěné a chátrající průmyslové pozemky nebo objekty („brownfields“) a nesprávné nakládání s odpadem a hospodaření s energií. Města Unie však zároveň udávají směr udržitelnému rozvoji měst a často jsou průkopníky inovačních řešení problémů v oblasti životního prostředí⁽¹⁾, včetně iniciativ týkajících se účinného využívání zdrojů a zelené ekonomiky významných pro strategii Evropa 2020. Stále větší počet evropských měst činí udržitelnost životního prostředí ústředním tématem svých strategií rozvoje.
92. V souvislosti se stále větší urbanizací Unie vzrostlo uvědomění si významu přírodního prostředí v městských oblastech. Stále více je znát snaha o zachování biologické rozmanitosti v podobě akcí, jako jsou znovuzáclnění přírodního rozměru do městského prostředí a prostorové uspořádání sídelní krajiny. Je třeba posuzovat a zlepšovat výkonnost evropských měst v oblasti biologické rozmanitosti. Toto posouzení by bylo možné provádět na základě zvláštního ukazatele biologické rozmanitosti v městských oblastech, jako je singapurský index představený v roce 2010 na konferenci OSN o biologické rozmanitosti v Nagoji.
93. Občané Unie, sídlící ve městech i na venkově, pociťují výhody řady politik a iniciativ Unie, které podporují udržitelný rozvoj městských oblastí. Tento udržitelný rozvoj však vyžaduje efektivní a účinnou koordinaci různých úrovní správy a přeshraniční koordinaci různých správ, jakož i systematické zapojování regionálních a místních orgánů do plánování, tvorby a vývoje politik, jež mají na kvalitu životního prostředí ve městech vliv. Tomu by napomohlo posílení mechanismů koordinace na národní a regionální úrovni navržených na základě společného strategického rámce pro další období financování a vytvoření „sítě pro rozvoj měst“⁽²⁾, jež by zároveň zapojilo více zúčastněných stran a širokou veřejnost do rozhodování, které se jich týká. Místní a regionální orgány by rovněž pociťovaly výhody dalšího vývoje nástrojů pro efektivnější sběr a správu údajů o životním prostředí a pro snazší výměnu informací a osvědčených postupů, jakož i snah o lepší provádění právních předpisů v oblasti životního prostředí na unijní, celostátní, regionální a místní úrovni⁽³⁾. To je v souladu se závazkem konference Rio + 20 podporovat integrovaný přístup k plánování, výstavbě a udržitelnému řízení měst a městských sídel. Zásadní význam pro to, aby městské komunity nabízely udržitelné, účinné a zdravé prostředí pro život a práci, mají integrované přístupy k sídelnímu a územnímu plánování, které plně zohledňují dlouhodobé otázky životního prostředí spolu s ekonomickými, sociálními a územními výzvami.
94. Unie by měla nadále prosazovat a případně rozšířit stávající iniciativy podporující inovace a osvědčené postupy ve městech, vytváření sítí a výměnu informací a povzbuzovat je k tomu, aby dávala najevo své vedoucí postavení v oblasti udržitelného rozvoje⁽⁴⁾. Orgány Unie a členské státy by měly usnadnit a podpořit vynakládání finančních prostředků Unie, které jsou dostupné v rámci politiky soudržnosti a jiných fondů, na podporu měst v jejich snaze o posílení svého udržitelného rozvoje, zvyšování informovanosti a zapojení místních subjektů⁽⁵⁾. Vypracování souboru kritérií udržitelnosti měst a shoda na těchto kritériích na základě konzultací s členskými státy a příslušnými zúčastněnými stranami by těmto iniciativám dodalo referenční základ a podpořilo by jednotný a integrovaný přístup k udržitelnému rozvoji měst⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Viz například zpráva nazvaná „Města zítřka“ („Cities of tomorrow“) (Evropská komise, 2011) a dokument SWD(2012)0101.

⁽²⁾ KOM(2011) 615.

⁽³⁾ Například evropský systém informací o vodě (WISE), evropský informační systém pro biologickou rozmanitost (BISE) a evropská platforma pro přizpůsobení se změně klimatu (CLIMATE-ADAPT).

⁽⁴⁾ Příkladem jsou evropské inovační partnerství pro inteligentní města a obce (KOM(2012) 4701, cena „Evropské zelené město“ a výzkumná iniciativa společného plánování „Městská Evropa“.

⁽⁵⁾ Komise navrhla vyčlenit nejméně 5 % z Evropského fondu pro regionální rozvoj v každém členském státě na financování integrovaného udržitelného rozvoje měst.

⁽⁶⁾ Tento přístup by měl vycházet z existujících iniciativ, jako je místní Agenda 21, a z dalších osvědčených postupů.

95. S cílem posílit udržitelnost měst Unie 7. akční program pro životní prostředí zajistí, aby do roku 2020:
- většina měst v Unii prováděla politiku udržitelného sídelního plánování a projektování měst, včetně inovativních přístupů v otázce městské hromadné dopravy a mobility, udržitelných budov, energetické účinnosti a zachování biologické rozmanitosti ve městech.
- Za tímto účelem je zapotřebí zejména:
- dohodnout soubor kritérií pro posuzování environmentální výkonnosti měst s ohledem na ekonomické, sociální a územní dopady,
 - zajistit, aby města měla informace o finančních prostředcích na opatření ke zlepšení svého udržitelného rozvoje a měla k těmto prostředkům lepší přístup,
 - sdílet mezi městy na úrovni Unie a na mezinárodní úrovni osvědčené postupy ohledně inovačního a udržitelného vývoje ve městech,
 - v rámci probíhajících iniciativ a sítí Unie vyvinout a prosazovat společné chápání toho, jak přispět k lepšímu městskému prostředí, a to soustředěním se na propojení projektování měst s cíli souvisejícími s účinným využíváním zdrojů, s inovativní bezpečnou a udržitelnou nízkouhlíkovou ekonomikou, s udržitelným využíváním sídelního území, s udržitelnou městskou mobilitou, se sledováním a zachováváním biologické rozmanitosti ve městech, s odolností ekosystémů, s vodohospodářstvím, lidským zdravím, účastí veřejnosti na rozhodování a vzděláváním a informovaností v oblasti životního prostředí.

Prioritní cíl č. 9: zvýšit efektivnost Unie při řešení mezinárodních problémů v oblasti životního prostředí a klimatu

96. Zajištění udržitelného využívání zdrojů je jednou z nejnáléhavějších výzev, kterým čelí dnešní svět, a je klíčem k ukončení chudoby a zajištění udržitelné budoucnosti světa⁽¹⁾. Na konferenci Rio + 20 vedoucí světoví představitelé obnovili svůj závazek k udržitelnému rozvoji a k zajištění podpory hospodářsky, sociálně a environmentálně udržitelné budoucnosti planety pro současnou a budoucí generaci. Rovněž uznali, že inkluzivní a zelená ekonomika je důležitým nástrojem pro dosažení udržitelného rozvoje. Na konferenci Rio + 20 bylo nastíněno, že vzhledem k rostoucí populaci a ve stále urbanizovanějším světě vyžadují tyto výzvy řadu přijetí mezinárodních opatření v řadě oblastí, jako je voda, oceány, udržitelná krajina a ekosystémy, účinné využívání zdrojů (zejména odpadů), řádné nakládání s chemickými látkami, udržitelná energie a změny klimatu. Postupné ukončování dotací, které škodí životnímu prostředí, včetně dotací na fosilní paliva, také vyžaduje další opatření. Kromě převádění těchto závazků do podoby opatření na místní, národní a unijní úrovni se Unie aktivně zapojí do mezinárodních snah o to nalézt řešení potřebná k zajištění udržitelného rozvoje v celosvětovém měřítku.
97. Na konferenci Rio + 20 bylo rozhodnuto nahradit Komisi OSN pro udržitelný rozvoj Politickým fórem na vysoké úrovni, které prohloubí integraci tří pilířů udržitelného rozvoje a bude sledovat a hodnotit pokrok při naplňování závěrů konference Rio + 20 a příslušných závěrů jiných summitů a konferencí OSN, čímž přispěje k plnění cílů udržitelného rozvoje jako součásti zastřešujícího rámce na období po roce 2015.
98. Mnoha prioritních cílů stanovených v 7. akčním programu pro životní prostředí lze plně dosáhnout pouze v rámci globálního přístupu a ve spolupráci s partnerskými zeměmi a zamořskými zeměmi a územími. Právě proto by se Unie a její členské státy měly přesvědčivým, soustředěným, jednotným a konzistentním způsobem angažovat v příslušných mezinárodních, regionálních a dvoustranných procesech. Zvláštní důraz by měl být kladen na Černomoří a Arktidu, kde je zapotřebí intenzivnější spolupráce a větší angažovanost Unie, mimo jiné prostřednictvím její účasti na Úmluvě o ochraně Černého moře před znečištěním a získáním statutu stálého pozorovatele v Arktické radě, aby mohla řešit nové a sdílené výzvy v oblasti životního prostředí. Unie a její členské státy by měly nadále podporovat efektivní rámec založený na pravidlech pro globální politiku životního prostředí, doplněný o efektivnější, strategický přístup, v jehož rámci jsou dvoustranný a regionální politický dialog a spolupráce přizpůsobeny strategickým partnerům Unie, kandidátským a sousedním zemím a rozvojovým zemím a který se opírá o odpovídající finanční prostředky.
99. Období, na něž se 7. akční program pro životní prostředí vztahuje, odpovídá klíčovému fázím mezinárodní politiky v oblasti klimatu, biologické rozmanitosti a chemických látek. Aby nedošlo k překročení prahové hodnoty 2 °C, musí být celosvětové emise skleníkových plynů sníženy do roku 2050 nejméně o 50 % oproti úrovni emisí z roku 1990. Závazky snížit emise skleníkových plynů, které na sebe dosud země vzaly, však představují pouze jednu třetinu potřebného snížení emisí do roku 2020⁽²⁾. Nebudou-li v celosvětovém měřítku přijata rozhodnější opatření, je nepravděpodobné, že změna klimatu bude zmírněna. I ten nejoptimističtější scénář předpokládá, že státy budou stále více čelit nevyhnutelným dopadům změny klimatu v důsledku historických emisí skleníkových plynů a že si budou muset vytvořit strategii, jak se této změně přizpůsobit. Podle Durbanské platformy pro posílenou činnost má být do roku 2015 sjednána a od roku 2020 prováděna komplexní a rozsáhlá dohoda platná pro všechny. Unie bude nadále aktivně zapojena jak do tohoto procesu, tak do diskusí o tom, jak překlenout rozdíly mezi stávajícími závazky rozvinutých a rozvojových zemí ke snižování emisí, a o opatřeních nezbytných k zachování trendu

⁽¹⁾ Zpráva o lidském rozvoji (UNDP, 2011).

⁽²⁾ Zpráva nazvaná „The Emissions Gap Report“ za rok 2012 vypracovaná v rámci Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) uvádí, že bezpodmínečné závazky představují snížení zhruba o 4 GtCO_{2e}, střední odhad snížení nutného k setrvání pod stropem 2 °C však činí 14 GtCO_{2e}.

snížování emisí, který je s cílem nepřekročit hranici 2 °C slučitelný, a to na základě nejnovějších zjištění IPCC. Naplňování závěrů konference Rio + 20 musí také zajistit koherenci a doplňkovost s tímto procesem, aby se vzájemně posilovaly. Ke snížení emisí skleníkových plynů, a tím k ochraně klimatu by rovněž měla přispět opatření přijatá v návaznosti na konferenci Rio + 20. Souběžně s tím by Unie měla udržovat a nadále posilovat partnerství v oblasti změny klimatu se strategickými partnery a přijmout další opatření k přednostnímu začleňování hledisek životního prostředí a klimatu do své obchodní a rozvojové politiky, a to se zřetelem k vzájemným závazkům a přínosům.

100. Základem pro zastavení a případné obrácení trendu úbytku biologické rozmanitosti po celém světě je dodržení globálních cílů v oblasti biologické rozmanitosti ⁽¹⁾, jež byly stanoveny v rámci Úmluvy o biologické rozmanitosti (CBD), do roku 2020. Unie k těmto snahám přispěje svým dílem, mimo jiné tím, že se bude podílet na tom, aby se do roku 2015 zdvojnásobily celkové mezinárodní toky finančních prostředků na biologickou rozmanitost určené rozvojovým zemím a tuto úroveň přinejmenším zachovat až do roku 2020, jak stanoví předběžné cílové hodnoty dohodnuté v rámci strategie CBD pro mobilizaci zdrojů ⁽²⁾. Kromě toho je důležité, aby Unie aktivně přispívala k činnosti mezivládní vědecké platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby (IPBES), až bude jejím plnohodnotným členem, a činila tak s cílem vytvořit vazby mezi místní, regionální a mezinárodní úrovní správy biologické rozmanitosti. Unie bude nadále podporovat provádění Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci (UNCCD), zejména přijetím opatření ve snaze dosáhnout světa neutrálního z hlediska degradace půdy, jak bylo dohodnuto na konferenci Rio + 20. Rovněž posílí snahy o dosažení globálního cíle stanoveného na rok 2020 v oblasti řádného nakládání s chemickými látkami během jejich celého životního cyklu a s nebezpečným odpadem, který byl podpořen na konferenci Rio + 20, a o podporu souvisejících úmluv. Unie bude nadále plnit aktivní a konstruktivní úlohu tak, aby tyto procesy byly úspěšně završeny.
101. Unie má dobré výsledky, pokud jde o přistupování k mnohostranným environmentálním smlouvám, přestože řada členských států klíčové smlouvy dosud neratifikovala. To oslabuje důvěryhodnost Unie v souvisejících jednáních. Členské státy a Unie by měly zajistit včasnou ratifikaci či schválení všech mnohostranných environmentálních smluv, které podepsaly.
102. Unie a její členské státy by se měly aktivně zapojit do mezinárodních jednání o nových a nově se objevujících otázkách, zejména o nových úmluvách, dohodách a posouzeních, a v této souvislosti znovu potvrdit své pevné odhodlání pokračovat ve snaze o to, aby byla co nejdříve zahájena jednání v rámci Valného shromáždění OSN o provádění dohodě k Úmluvě OSN o mořském právu (UNCLOS) o zachování a udržitelném využívání mořské biologické rozmanitosti v oblastech mimo vnitrostátní jurisdikci a podpoře dokončení prvního „posouzení světových oceánů“.
103. Unie by rovněž měla využít svou pozici jednoho z největších trhů na světě k prosazování politiky a přístupů zmírňujících tlak na celosvětovou základnu přírodních zdrojů. Toho lze docílit změnou modelů spotřeby a výroby, mimo jiné učiněním potřebných kroků s cílem podpořit udržitelné hospodaření se zdroji na mezinárodní úrovni a uvést v činnost desetiletý rámec programů pro spotřebu a výrobu a tím, aby politika v oblasti obchodu a vnitřního trhu podporovala dosažení cílů v oblasti životního prostředí a klimatu a vytvářela pro další země pobídky k modernizaci a prosazování jejich environmentálních regulačních rámců a norem, a to s cílem předcházet environmentálnímu dumpingu. Unie bude nadále podporovat udržitelný rozvoj vyjednáváním a prováděním specifických ustanovení ve svých mezinárodních obchodních dohodách a v dobrovolných dohodách o dvoustranném partnerství při prosazování práva, správy a obchodu v oblasti lesnictví, jež zajistí, aby se z partnerských zemí dostávalo na trh Unie pouze legálně vytěžené dřevo. V této souvislosti slouží nařízení Evropské unie o těžbě dřeva ⁽³⁾ jako právní základ pro Unie v její snaze řešit globální problém nelegální těžby dřeva prostřednictvím její poptávky po dřevu a produktech ze dřeva. Budou prozkoumány též další možnosti politiky, jak snížit dopady spotřeby Unie na globální životní prostředí, včetně odlesňování a znehodnocování lesů.
104. Unie by také měla dále zvyšovat svůj příspěvek k iniciativám, které usnadňují přechod na inkluzivní a zelenou ekonomiku na mezinárodní úrovni, jako je podpora vhodných podmínek umožňujících takový přechod či vytvoření tržních nástrojů a ukazatelů pokračujících rámcem HDP, v souladu se svými vnitřními politikami.

⁽¹⁾ Strategický plán pro biologickou rozmanitost na období 2011–2020 v rámci úmluvy CBD.

⁽²⁾ Rozhodnutí v rámci úmluvy CBD XI/4.

⁽³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 995/2010 ze dne 20. října 2010, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky (Úř. věst. L 295, 12.11.2010, p. 23).

105. Unie by měla nadále podporovat obchodní praktiky šetrné k životnímu prostředí. Nové povinnosti vyplývající z iniciativy Unie o sociální odpovědnosti podniků⁽¹⁾, které kotovaným a velkým nekotovaným těžebním a dřevařským společnostem ukládají povinnost hlásit platby poukázané vládám, povedou k větší transparentnosti a odpovědnosti při využívání přírodních zdrojů. Jako hlavní poskytovatel environmentálních výrobků a služeb by Unie měla prosazovat globální zelené standardy, zónu volného obchodu s environmentálními výrobky a službami, zavádění dalších technologií šetrných k životnímu prostředí a klimatu, ochranu investic a práv duševního vlastnictví a mezinárodní výměnu osvědčených postupů.
106. S cílem zvýšit efektivnost Unie při řešení mezinárodních problémů v oblasti životního prostředí a klimatu 7. akční program pro životní prostředí zajistí, aby do roku 2020:
- byly výsledky závěry konference Rio + 20 plně začleněny do vnitřních a vnějších politik Unie a aby Unie účinně přispívala k celosvětovému úsilí o provádění dohodnutých závazků, včetně závazků přijatých podle úmluv z Ria, a k iniciativám s cílem usnadnit celosvětový přechod na inkluzivní a zelenou ekonomiku v rámci udržitelného rozvoje a snahy o odstranění chudoby;
 - Unie efektivně podporovala národní, regionální a mezinárodní snahy o řešení problémů v oblasti životního prostředí a klimatu a o zajištění udržitelného rozvoje;
 - byl zmírněn dopad spotřeby v Unii na životní prostředí za j hranicemi Unie.

Za tímto účelem je zapotřebí zejména:

- pracovat v rámci koherentního a komplexního přístupu k všeobecným výzvám, kterými jsou odstranění chudoby a udržitelný rozvoj, na období po roce 2015 prostřednictvím procesu podporujícího začlenění a založeného na spolupráci na přijetí cílů udržitelného rozvoje, které:
 - jsou v souladu se současnými mezinárodně dohodnutými cíli, například v oblasti biologické rozmanitosti, změny klimatu, sociálního začlenění a úrovně sociální ochrany,
 - se zaměřují na prioritní oblasti na národní i mezinárodní úrovni, jako je energetika, vodohospodářství, zajišťování potravin, oceány a udržitelná spotřeba a výroba, důstojné pracovní podmínky, řádná správa věcí veřejných a právní stát,
 - jsou všeobecně uplatnitelné, neboť pokrývají všechny tři rozměry udržitelného rozvoje,
 - jsou doprovázeny cíli a ukazateli, na jejichž základě jsou posuzovány, přičemž jsou zohledněny různé vnitrostátní okolnosti, kapacity a úrovně rozvoje, a
 - jsou v souladu s dalšími mezinárodními závazky, například v oblasti změny klimatu a biologické rozmanitosti, a podporují je,
- pracovat na efektivnější struktuře OSN pro udržitelný rozvoj, zejména na jejím environmentálním rozměru, prostřednictvím:
 - dalšího posílení Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) v souladu se závěry konference Rio + 20, a to v návaznosti na rozhodnutí Valného shromáždění OSN změnit název Řídící rady programu UNEP na shromáždění OSN pro životní prostředí programu UNEP⁽²⁾, a zároveň nadále usilovat o povýšení programu UNEP na specializovanou agenturu OSN,
 - podpory snah o větší součinnost mezi mnohostrannými environmentálními smlouvami, zejména pokud jde o klastr chemických látek a odpadů a klastr biologické rozmanitosti, a
 - prispívání k tomu, aby životní prostředí mělo zajištěno silný a autoritativní hlas v rámci činnosti Politického fóra na vysoké úrovni,
- posílit dopad různých zdrojů financování, včetně daní a mobilizace domácích zdrojů soukromých investic a nových partnerství a inovačních zdrojů financování, a vytvářet možnosti využití rozvojové pomoci pro zajištění pákového efektu těchto jiných zdrojů financování v rámci strategie financování udržitelného rozvoje a v politikách Unie, včetně mezinárodních závazků k financování politiky v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti,

⁽¹⁾ Návrh na revizi směrnice o průhlednosti, (KOM(2011) 683, 2011/0307(COD)) a směrnice o účetnictví, (KOM(2011) 684, 2011/0308(COD)).

⁽²⁾ Rozhodnutí Valného shromáždění OSN, A/67/784 ze dne 7. března 2013, na doporučení Řídící rady programu UNEP.

- iv) strategičtěji jednat s partnerskými zeměmi, například soustředěním spolupráce:
- se strategickými partnery na podporu osvědčených postupů v domácí politice a právních předpisech v oblasti životního prostředí a na jejich sblížení při mnohostranných jednáních o životním prostředí,
 - se zeměmi, na něž se vztahuje evropská politika sousedství, na postupné sblížení s hlavní politikou a právními předpisy Unie v oblasti životního prostředí a klimatu a na posilování spolupráce při řešení regionálních problémů v oblasti životního prostředí a klimatu,
 - s rozvojovými zeměmi na podpoře jejich úsilí o ochranu životního prostředí a klimatu a zmírňování následků přírodních katastrof a na provádění mezinárodních závazků v oblasti životního prostředí, a přispět tak k omezení chudoby a udržitelnému rozvoji,
- v) zapojit se jednotněji, aktivněji a účinněji do stávajících a nových mnohostranných procesů v oblasti životního prostředí a jiných relevantních procesů, včetně včasného oslovení třetích zemí a jiných zúčastněných stran, s cílem zajistit splnění závazků pro rok 2020 na úrovni Unie a jejich prosazování celosvětově a dohodnout se na mezinárodních opatřeních, která je třeba přijmout po roce 2020, a ratifikovat všechny klíčové mnohostranné environmentální smlouvy a zvýšit úsilí o to, aby byly uplatňovány s dostatečným předstihem před rokem 2020. Provádět desetiletý rámec programů pro udržitelnou spotřebu a výrobu,
- vi) posoudit v globálních souvislostech dopad spotřeby potravinářských a nepotravinářských komodit v Unii na životní prostředí a v případě potřeby vypracovat politické návrhy, které budou řešit výsledky těchto posouzení a uvažovat o vypracování akčního plánu Unie týkajícího se odlesňování a znehodnocování lesů,
- vii) podpořit další vytvoření a provádění systémů pro obchodování s emisemi po celém světě a usnadnit propojení těchto systémů,
- viii) zajistit, aby hospodářský a sociální pokrok byl dosahován v rámci nosné kapacity planety Země tím, že se zvýší porozumění hranicím možností naší planety, mimo jiné při vytváření rámce pro období po roce 2015 s cílem zabezpečit dobré životní podmínky lidí a prosperitu v dlouhodobém horizontu.
-